

1750

USTAWA

z dnia 11 września 2003 r.

o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zasady powoływania do zawodowej służby wojskowej;
- 2) przebieg służby wojskowej żołnierzy zawodowych;
- 3) podstawowe uprawnienia i obowiązki służbowe żołnierzy zawodowych, w tym uprawnienia w zakresie działalności publicznej;
- 4) zasady otrzymywania uposażenia i innych należności pieniężnych przez żołnierzy zawodowych;

- 5) zasady zwalniania żołnierzy zawodowych z zawodowej służby wojskowej;
- 6) przebieg służby wojskowej kandydatów na żołnierzy zawodowych;
- 7) przebieg służby wojskowej żołnierzy zawodowych i kandydatów na żołnierzy zawodowych w razie ogłoszenia mobilizacji, stanu wojennego i w czasie wojny.

Art. 2. Żołnierzem zawodowym może być osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, o nieposzlakowanej opinii, której wierność dla Rzeczypospolitej Polskiej nie budzi wątpliwości, posiadająca odpowiednie kwalifikacje oraz zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia zawodowej służby wojskowej.

Art. 3. 1. Żołnierze zawodowi są żołnierzami w czynnej służbie wojskowej.

2. Żołnierze zawodowi pełnią zawodową służbę wojskową dla dobra Rzeczypospolitej Polskiej. Służba ta wymaga zdyscyplinowania, lojalności i poświęcenia.

3. Państwo zapewnia żołnierzom zawodowym godne warunki życia, umożliwiające oddanie się służbie Narodowi i Ojczyźnie, rekompensując odpowiednio trud, ograniczenia i wyrzeczenia związane z pełnieniem zawodowej służby wojskowej.

Art. 4. 1. Żołnierze zawodowi stanowią kadrę zawodową Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „Siłami Zbrojnymi”.

2. Kadra zawodowa Sił Zbrojnych dzieli się na:

- 1) korpus oficerów zawodowych;
- 2) korpus podoficerów zawodowych;
- 3) korpus szeregowych zawodowych.

3. Korpusy oficerów, podoficerów i szeregowych zawodowych dzielą się na korpusy osobowe składające się z grup osobowych.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, liczbę stanowisk służbowych w poszczególnych korpusach kadry zawodowej Sił Zbrojnych, uwzględniając planowaną strukturę Sił Zbrojnych.

5. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi korpusy osobowe oraz ustala ich podział na grupy osobowe, zapewniając zaspokojenie potrzeb Sił Zbrojnych.

6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, nazwy stanowisk służbowych oraz ich liczbę, wraz z zaszerogowaniem do określonego stopnia etatowego, grupy uposażenia oraz korpusu osobowego i grupy osobowej.

Art. 5. 1. Zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia zawodowej służby wojskowej ustala wojskowa ko-

misja lekarska, która wydaje w tej sprawie orzeczenie. Orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej jest decyzją.

2. Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje się:

- 1) żołnierza zawodowego — z urzędu albo na jego wniosek;
- 2) żołnierza i inną osobę, która zgłosiła chęć pełnienia zawodowej służby wojskowej — z urzędu.

3. Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje się z urzędu żołnierzy zawodowych:

- 1) gdy nie wykonują zadań służbowych z powodu choroby trwającej nieprzerwanie przez trzy miesiące;
- 2) jeżeli w ich stanie zdrowia nastąpiło pogorszenie uniemożliwiające lub utrudniające wykonywanie zadań służbowych;
- 3) gdy ulegli wypadkom pozostającym w związku z pełnieniem zawodowej służby wojskowej lub u których została stwierdzona choroba powstała w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej;
- 4) w celu przeprowadzenia okresowych lub okolicznościowych badań lekarskich — jeżeli zaliczeni zostali do określonych grup osobowych;
- 5) przed skierowaniem do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa oraz po powrocie do kraju;
- 6) jeżeli orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej jest niezbędne w postępowaniu karnym lub w sprawach o wykroczenia.

4. Do wojskowej komisji lekarskiej można skierować z urzędu żołnierza zawodowego również w innych niż wymienione w ust. 3 przypadkach uzasadnionych potrzebami Sił Zbrojnych, w tym w szczególności:

- 1) przed wyznaczeniem na stanowisko służbowe;
- 2) w związku z przeniesieniem do innego korpusu osobowego albo innej grupy osobowej;
- 3) przed zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej z przyczyn innych niż ze względu na stan zdrowia.

5. Do wojskowej komisji lekarskiej kierują:

- 1) wojskowy komendant uzupełnień — żołnierzy i inne osoby ubiegające się o powołanie do zawodowej służby wojskowej;
- 2) dowódca jednostki wojskowej — w przypadkach wymienionych w ust. 3 pkt 1—4 i ust. 4 pkt 3, a także, po uzgodnieniu z organem właściwym do wyznaczenia żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe, w przypadkach wymienionych w ust. 3 pkt 5 oraz ust. 4 pkt 1 i 2, jak również żołnierzy nadterminowej zasadniczej służby wojskowej i zasadniczej służby wojskowej ubiegających się o powołanie do zawodowej służby wojskowej;

3) sąd, prokurator, komendant jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej oraz inny organ, przed którym toczy się postępowanie w sprawach o przestępstwo lub wykroczenie — w przypadku wymienionym w ust. 3 pkt 6;

4) Minister Obrony Narodowej — wszystkich żołnierzy zawodowych.

6. Ustala się następujące kategorie zdolności fizycznej i psychicznej do zawodowej służby wojskowej:

1) kategoria Z — zdolny do zawodowej służby wojskowej, co oznacza zdolność do pełnienia zawodowej służby wojskowej oraz służby w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego;

2) kategoria N — trwale lub czasowo niezdolny do zawodowej służby wojskowej oraz niezdolny do służby w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego.

7. Orzeczenie o zaliczeniu danego żołnierza lub innej osoby do jednej z kategorii, o których mowa w ust. 6, właściwe wojskowe komisje lekarskie wydają na podstawie badania lekarskiego fizycznej i psychicznej zdolności tej osoby do służby w poszczególnych rodzajach Sił Zbrojnych i rodzajach wojsk oraz na poszczególnych stanowiskach służbowych, z uwzględnieniem wyników badań specjalistycznych, a w razie potrzeby również obserwacji szpitalnej.

8. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz chorób lub utonności uwzględniany przy orzekaniu o zdolności do zawodowej służby wojskowej oraz do służby poza granicami państwa;
- 2) wykaz chorób lub utonności uwzględniany przy orzekaniu o zdolności do pełnienia służby w poszczególnych rodzajach Sił Zbrojnych i rodzajach wojsk oraz na poszczególnych stanowiskach służbowych wymagających szczególnych predyspozycji zdrowotnych;
- 3) właściwość i tryb postępowania wojskowych komisji lekarskich;
- 4) tryb kierowania do wojskowych komisji lekarskich żołnierzy zawodowych i osób ubiegających się o powołanie do zawodowej służby wojskowej;
- 5) szczegółowe warunki orzekania o zdolności do zawodowej służby wojskowej;
- 6) szczegółowe warunki orzekania o zdolności do służby wojskowej poza granicami państwa;
- 7) sposób ustalania związku chorób oraz śmierci ze służbą wojskową.

9. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 8, należy wskazać kategorie zdolności do zawodowej służby wojskowej orzekane w razie stwierdzenia poszczególnych chorób lub utonności oraz uwzględnić oznaczenie chorób lub utonności według paragrafów

i punktów w celu zapewnienia ochrony danych osobowych w procesie orzeczniczym, a także określić tryb kierowania do wojskowych komisji lekarskich i tryb postępowania tych komisji, z uwzględnieniem prowadzenia dodatkowych badań specjalistycznych wymaganych w poszczególnych rodzajach Sił Zbrojnych i rodzajach wojsk oraz na poszczególnych stanowiskach służbowych, a także do służby poza granicami państwa, tryb wydawania orzeczeń i ich zatwierdzania, niezbędne elementy orzeczenia, tryb rozpatrywania odwołań i sprzeciwów od tych orzeczeń oraz ich uchylania w trybie nadzoru, niezbędną dokumentację lekarską i inne dokumenty mogące stanowić podstawę orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej, wzór skierowania do wojskowych komisji lekarskich, jak również wzory orzeczeń i certyfikatów wydawanych przez te komisje. Rozporządzenie zapewni, aby do zawodowej służby wojskowej były powoływane i pełniły ją osoby posiadające stan zdrowia odpowiadający warunkom zawodowej służby wojskowej.

Art. 6. 1. W rozumieniu ustawy następujące określenia oznaczają:

- 1) żołnierze zawodowi — żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej i pełniących tę służbę na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej lub kontraktu na pełnienie służby terminowej, z wyjątkiem żołnierzy zawodowych aplikantów, asesorów i sędziów sądów wojskowych, którzy na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. — Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. Nr 117, poz. 753, z późn. zm.¹⁾) pełnią służbę stałą;
- 2) potrzeby Sił Zbrojnych — celowość:
 - a) powołania do zawodowej służby wojskowej,
 - b) wyznaczenia na stanowisko służbowe,
 - c) zwolnienia ze stanowiska służbowego,
 - d) przeniesienia do rezerwy kadrowej lub dyspozycji albo do innego korpusu osobowego,
 - e) zwolnienia żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej— w ramach liczby stanowisk w poszczególnych korpusach kadry zawodowej Sił Zbrojnych;
- 3) stanowisko służbowe — usytuowanie żołnierza zawodowego w hierarchii służbowej jednostki organizacyjnej, z określonymi dla tego stanowiska:
 - a) nazwą,
 - b) stopniem etatowym,
 - c) wymaganiami kwalifikacyjnymi,
 - d) opisem stanowiska,
 - e) grupą uposażenia,
 - f) korpusem osobowym,
 - g) grupą osobową;

¹⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 75, poz. 853, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052.

- 4) stopień etatowy — określony dla danego stanowiska służbowego stopień wojskowy;
 - 5) wyższe stanowisko służbowe — stanowisko służbowe, którego stopień etatowy jest wyższy od stopnia etatowego poprzednio zajmowanego stanowiska służbowego;
 - 6) równorzędne stanowisko służbowe — stanowisko służbowe, którego stopień etatowy jest równy stopniowi etatowemu poprzednio zajmowanego stanowiska służbowego;
 - 7) stanowiska główne — stanowiska służbowe przeznaczone dla oficerów zawodowych, na których ponosi się bezpośrednią odpowiedzialność za zdolność bojową pododdziałów, oddziałów i innych jednostek organizacyjnych bądź bezpośrednią odpowiedzialność za istotny element funkcjonowania Sił Zbrojnych w okresie pokoju lub wojny;
 - 8) stanowiska pośrednie — stanowiska służbowe przeznaczone dla oficerów zawodowych, wyodrębnione spośród wszystkich stanowisk służbowych, na których pełnienie służby przygotowuje ich do objęcia stanowisk głównych;
 - 9) stanowiska zasadnicze — grupę stanowisk służbowych obejmującą stanowiska główne i pośrednie;
 - 10) stanowiska szczególne — stanowiska służbowe specyficzne z uwagi na rodzaj i charakter wykonywanych obowiązków oraz wymagań kwalifikacyjnych, do których przygotowanie nie jest realizowane w systemie szkolenia i doskonalenia zawodowego w ramach szkolnictwa wojskowego;
 - 11) stanowiska zabezpieczające — stanowiska służbowe przeznaczone dla oficerów zawodowych, wyodrębnione spośród wszystkich stanowisk służbowych, z wyłączeniem stanowisk zasadniczych i szczególnych;
 - 12) kadencja na stanowisku — okres pełnienia przez żołnierza zawodowego służby na stanowisku służbowym określony w opisie stanowiska służbowego, jakie żołnierz ten zajmuje, oraz w decyzji personalnej wyznaczającej go na to stanowisko;
 - 13) kontrakt — pisemną umowę zawartą między osobą zgłaszającą chęć pełnienia zawodowej służby wojskowej lub służby w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego a organem właściwym do zawarcia takiej umowy;
 - 14) modele przebiegu służby wojskowej — przewidzianą dla poszczególnych korpusów kadry zawodowej Sił Zbrojnych kolejność zajmowania poszczególnych stanowisk służbowych, na podstawie której planuje się rozwój służbowy żołnierzy zawodowych;
 - 15) sędziowie sądów wojskowych — żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach sędziów w sądach wojskowych i w Departamencie Sądów Wojskowych Ministerstwa Sprawiedliwości;
 - 16) prokuratorzy wojskowi — żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury;
 - 17) objęcie stanowiska służbowego — określony w rozkazie dowódcy jednostki wojskowej dzień przystąpienia żołnierza zawodowego do wykonywania obowiązków służbowych na stanowisku służbowym, na które żołnierz ten został wyznaczony decyzją uprawnionego organu;
 - 18) adres zameldowania — adres miejsca zameldowania żołnierza zawodowego na pobyt stały.
2. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o:
- 1) jednostce wojskowej — należy przez to rozumieć jednostkę wojskową, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, z późn. zm.²⁾), oraz jednostki organizacyjne podporządkowane Ministrowi Obrony Narodowej i przez niego nadzorowane, przedsiębiorstwa państwowe, dla których jest on organem założycielskim, oraz komórki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej;
 - 2) decyzji — należy przez to rozumieć również rozkaz personalny.
- Art. 7.** 1. Przewidziane w ustawie uprawnienia i obowiązki dowódców jednostek wojskowych w stosunku do żołnierzy zawodowych:
- 1) pełniących zawodową służbę wojskową w jednostkach organizacyjnych podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, przedsiębiorstwach państwowych, dla których jest on organem założycielskim, albo komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej — przysługują odpowiednio dyrektorom (szefom, komendantom, kierownikom, prezesom) tych jednostek i komórek organizacyjnych;
 - 2) zajmujących stanowiska dowódców jednostek wojskowych (dyrektorów, szefów, komendantów, kierowników, prezesów) — przysługują ich bezpośrednim przełożonym.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do kierowników instytucji cywilnych, o których mowa w art. 22 ust. 1.
- Art. 8.** 1. Od decyzji wydanych przez właściwe organy w sprawach określonych w ustawie żołnierz zawodowy może wnieść odwołanie do organu wyższego stopnia, na zasadach określonych w ustawie z dnia
- ²⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 732, Nr 113, poz. 984 i 985, Nr 156, poz. 1301, Nr 166, poz. 1363, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679 i 1687 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874 i Nr 139, poz. 1326.

14 czerwca 1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.³⁾), a także, z zastrzeżeniem ust. 2, skargę do właściwego sądu administracyjnego, na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. — Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269).

2. Skarga do właściwego sądu administracyjnego nie może być wniesiona na decyzje w sprawach:

- 1) wyznaczenia, przeniesienia i zwolnienia ze stanowiska służbowego oraz przeniesienia do rezerwy kadrowej lub do dyspozycji;
- 2) mianowania na stopień wojskowy;
- 3) przeniesienia do innego korpusu osobowego lub do innej grupy osobowej;
- 4) delegowania do wykonywania zadań służbowych poza jednostką wojskową.

Rozdział 2

Powołanie do zawodowej służby wojskowej

Art. 9. 1. Stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej powstaje w drodze powołania, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia do tej służby, po spełnieniu łącznie następujących warunków:

- 1) wydaniu rozkazu personalnego o powołaniu do zawodowej służby wojskowej;
- 2) podpisaniu kontraktu na pełnienie zawodowej służby wojskowej;
- 3) stawieniu się osoby powołanej, z którą zawarto kontrakt, do pełnienia zawodowej służby wojskowej.

2. Termin i miejsce rozpoczęcia pełnienia zawodowej służby wojskowej określa kontrakt.

3. Rozkaz personalny o powołaniu do zawodowej służby wojskowej wydaje, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Art. 10. Do zawodowej służby wojskowej:

- 1) w korpusie oficerów zawodowych:
 - a) powołuje się żołnierza mianowanego na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) po ukończeniu przez niego:
 - wyższej szkoły wojskowej i uzyskaniu tytułu zawodowego magistra (równorzędnego),
 - szkolenia wojskowego, w przypadku posiadania tytułu zawodowego magistra (równorzędnego),
 - b) może być powołany oficer rezerwy posiadający tytuł zawodowego magistra (równorzędnego);

2) w korpusie podoficerów zawodowych:

- a) powołuje się żołnierza mianowanego na stopień wojskowy kaprala (mata), posiadającego świadectwo dojrzałości, po ukończeniu przez niego nauki w szkole podoficerskiej,
- b) może być powołany podoficer rezerwy posiadający świadectwo dojrzałości;

3) w korpusie szeregowych zawodowych może być powołany:

- a) żołnierz rezerwy, który ukończył co najmniej gimnazjum i posiada przygotowanie zawodowe oraz odbył w pełnym wymiarze zasadniczą służbę wojskową,
- b) żołnierz nadterminowej zasadniczej służby wojskowej i zasadniczej służby wojskowej, który ukończył co najmniej gimnazjum i posiada przygotowanie zawodowe

— jeżeli posiada kwalifikacje przydatne w korpusie osobowym, w jakim ma pełnić zawodową służbę wojskową, i po mianowaniu go na stopień wojskowy starszego szeregowego (starszego marynarza), jeżeli posiada niższy stopień wojskowy.

Art. 11. Jeżeli przemawiają za tym uzasadnione potrzeby Sił Zbrojnych, do zawodowej służby wojskowej można powołać, w korpusie szeregowych zawodowych, pomimo niespełniania warunków określonych w art. 10 pkt 3, osobę, która ukończyła co najmniej gimnazjum i posiada przygotowanie zawodowe oraz szczególne kwalifikacje lub umiejętności, po mianowaniu na stopień wojskowy starszego szeregowego (starszego marynarza).

Art. 12. 1. Kontrakt na pełnienie zawodowej służby wojskowej może być zawarty jako:

- 1) kontrakt na pełnienie służby stałej;
- 2) kontrakt na pełnienie służby terminowej.

2. Właściwym do zawierania kontraktów jest organ uprawniony do wyznaczenia żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe, na którym żołnierz będzie pełnił zawodową służbę wojskową.

3. Kontrakt na pełnienie służby terminowej zawiera się na okres do sześciu lat.

Art. 13. 1. Z żołnierzami powołanymi do zawodowej służby wojskowej zawiera się kontrakty na pełnienie służby terminowej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Z żołnierzami, którzy ukończyli wyższą szkołę wojskową lub szkolenie wojskowe, o których mowa w art. 10 pkt 1 lit. a, albo szkołę podoficerską z oceną ogólną bardzo dobrą lub dobrą, mogą być zawarte kontrakty na pełnienie służby stałej.

Art. 14. 1. Najpóźniej na dwa miesiące przed dniem upływu okresu, na jaki został zawarty kontrakt na pełnienie służby terminowej, żołnierz zawodowy może wystąpić z wnioskiem o zawarcie kolejnego kontraktu na pełnienie służby terminowej.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387 oraz z 2003 r. Nr 130, poz. 1188.

2. Z żołnierzem zawodowym pełniącym zawodową służbę wojskową w ramach kontraktu na pełnienie służby terminowej może być podpisany, na jego wniosek, kontrakt na pełnienie służby stałej, jeżeli posiada bardzo dobrą ocenę w ostatniej opinii okresowej.

3. Z inicjatywą zawarcia kolejnego kontraktu na pełnienie służby terminowej lub kontraktu na pełnienie służby stałej może wystąpić również dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy pełni zawodową służbę wojskową.

Art. 15. Kontrakt powinien zawierać:

- 1) oznaczenie stron — stopień wojskowy, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe dowódcy jednostki wojskowej, a także stopień wojskowy, imię i nazwisko, imię ojca, datę urodzenia, adres zameldowania, serię i numer dowodu tożsamości oraz numer PESEL i numer identyfikacji podatkowej żołnierza lub innej osoby powoływanej do zawodowej służby wojskowej;
- 2) datę i miejsce podpisania;
- 3) określenie dnia rozpoczęcia zawodowej służby wojskowej, a w przypadku kontraktu na pełnienie służby terminowej, również dnia, do którego kontrakt obowiązuje;
- 4) określenie rodzaju stanowisk służbowych, na których będzie pełniona zawodowa służba wojskowa — w przypadku kontraktu na pełnienie służby terminowej;
- 5) oświadczenie żołnierza lub innej osoby powoływanej do zawodowej służby wojskowej, że znane są im zasady pełnienia tej służby;
- 6) podpisy stron.

Art. 16. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb powoływania do zawodowej służby wojskowej oraz nadawania pierwszych stopni wojskowych osobom, o których mowa w art. 10 pkt 1 lit. a, pkt 2 lit. a i pkt 3 oraz art. 11;
- 2) szczegółowy tryb zawierania kontraktów i wzory kontraktów.

Rozporządzenie powinno zagwarantować, aby nabór do zawodowej służby wojskowej, przy uwzględnieniu kryteriów przewidzianych w ustawie, miał charakter otwarty i był konkurencyjny.

Art. 17. 1. Przepisów art. 9, art. 10 pkt 1, art. 12, art. 13 ust. 1 oraz art. 14 i 15 nie stosuje się w przypadku powołania do zawodowej służby wojskowej aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych.

2. Powołanie do zawodowej służby wojskowej aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych reguluje ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. — Prawo o ustroju sądów wojskowych.

Art. 18. 1. Pracownik powołany do zawodowej służby wojskowej zachowuje prawo do ostatnio pobieranego wynagrodzenia od pracodawcy do końca miesiąca kalendarzowego, w którym jest obowiązany stawić się do pełnienia tej służby.

2. Stosunek pracy z pracownikiem powołanym do zawodowej służby wojskowej wygasa z dniem stawienia się do tej służby.

Rozdział 3

Przebieg zawodowej służby wojskowej

Art. 19. Żołnierz zawodowy pełni zawodową służbę wojskową:

- 1) na stanowisku służbowym w jednostce wojskowej, z zastrzeżeniem art. 22 ust. 1 i art. 24 ust. 1;
- 2) w rezerwie kadrowej;
- 3) w dyspozycji.

Art. 20. 1. Żołnierz zawodowy zwolniony z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego może być przeniesiony do rezerwy kadrowej organu określonego w ust. 3, jeżeli przewiduje się wyznaczenie go na inne stanowisko służbowe.

2. Okres pozostawania żołnierza zawodowego w rezerwie kadrowej nie może być jednorazowo dłuższy niż dwa lata, z zastrzeżeniem ust. 4.

3. Organem wojskowym właściwym do przeniesienia żołnierza zawodowego do rezerwy kadrowej jest:

- 1) Minister Obrony Narodowej — w przypadku żołnierza zawodowego zwolnionego ze stanowiska służbowego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów i Ministra Obrony Narodowej;
- 2) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego — w przypadku żołnierza zawodowego zwolnionego ze stanowiska służbowego w Sztabie Generalnym Wojska Polskiego i podległych jednostkach organizacyjnych oraz w rodzajach Sił Zbrojnych, Komendzie Głównej Żandarmerii Wojskowej i podległych im jednostkach wojskowych;
- 3) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego w sprawach kadr — w pozostałych przypadkach.

4. Jeżeli przeniesienie do rezerwy kadrowej następuje w związku ze skierowaniem żołnierza zawodowego na studia zagraniczne, czas pozostawania w rezerwie kadrowej obejmuje okres tych studiów.

Art. 21. 1. Żołnierz zawodowy, w stosunku do którego została wydana decyzja o zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej, może być na okres do dnia zwolnienia z tej służby przeniesiony do dyspozycji.

2. Żołnierza zawodowego z dniem przeniesienia do dyspozycji zwalnia się z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego.

3. Organem uprawnionym do przeniesienia żołnierza zawodowego do dyspozycji jest organ, który wydał decyzję o zwolnieniu żołnierza z zawodowej służby wojskowej, pozostawiając tego żołnierza na zaopatrzeniu w dotychczasowej lub innej jednostce wojskowej.

4. Żołnierza zawodowego przeniesionego do dyspozycji właściwy dowódca może zwolnić z wykonywania zadań służbowych.

Art. 22. 1. Żołnierz zawodowy, za jego pisemną zgodą, może pełnić zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych w:

1) Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Biurze Bezpieczeństwa Narodowego, Departamencie Sądów Wojskowych Ministerstwa Sprawiedliwości lub Agencji Wywiadu,

2) innych instytucjach i podmiotach realizujących szczególne zadania na rzecz obronności i bezpieczeństwa Państwa

— zwanych dalej „instytucjami cywilnymi”.

2. Stanowiska służbowe, o których mowa w ust. 1, ujmuje się w wykazie prowadzonym przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

3. Żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 1, wyznacza na wskazane stanowisko służbowe kierownik instytucji cywilnej w formie przewidzianej dla tego stanowiska.

4. Żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową w instytucji cywilnej przysługują uprawnienia i świadczenia, w tym uposażenie i inne należności pieniężne, określone w przepisach dla żołnierzy zawodowych pełniących służbę w jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w instytucjach cywilnych stosuje się odpowiednio obowiązujące na zajmowanych przez nich stanowiskach służbowych przepisy prawa pracy lub przepisy dotyczące stosunku służbowego, odnoszące się do obowiązków pracodawcy i pracownika, regulaminów pracy, wyróżnień niezwiązanych z przebiegiem zawodowej służby wojskowej, odpowiedzialności materialnej pracowników, rozkładu czasu pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również tworzenia funduszu nagród, a także przyznawania nagród innych niż wynikające z przepisów ustawy z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 370 i Nr 240, poz. 2052).

6. Minister Obrony Narodowej sprawuje nadzór w zakresie pełnienia czynnej służby wojskowej nad żołnierzem zawodowym, o którym mowa w ust. 1.

7. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

1) instytucje cywilne, o których mowa w ust. 1 pkt 2;

2) szczegółowy tryb postępowania przy wyznaczaniu żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe w instytucjach cywilnych i odwoływania ze stanowisk;

3) sposób wykonywania przez Ministra Obrony Narodowej nadzoru, o którym mowa w ust. 6;

4) szczegółowe warunki i tryb opiniowania żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w instytucjach cywilnych oraz przełożonych uprawnionych do sporządzenia opinii.

8. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 7, ustali w szczególności informacje, które powinien zawierać wniosek o wyznaczenie żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe w instytucji cywilnej, oraz kompetencje w zakresie wyznaczania na stanowiska służbowe w instytucjach cywilnych i odwoływania z tych stanowisk przez Ministra Obrony Narodowej i kierowników instytucji cywilnych.

Art. 23. Tryb postępowania i warunki wymagane przy wyznaczaniu żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury i odwoływania z tych stanowisk określają przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. — Prawo o ustroju sądów wojskowych i ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 206 i Nr 213, poz. 1802).

Art. 24. 1. Żołnierz zawodowy może być wyznaczony lub skierowany do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa.

2. Do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa wyznacza lub kieruje Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Żołnierzy zawodowych, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1, do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa wyznacza lub kieruje Minister Obrony Narodowej.

4. W czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa żołnierz zawodowy podlega organowi, który wyznaczył lub skierował go do tej służby. Podczas wykonywania zadań służbowych poza granicami państwa żołnierz zawodowy może podlegać, w zależności od miejsca pełnienia zawodowej służby wojskowej, również innym przełożonym.

5. Żołnierzom zawodowym wyznaczonym do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługują, w szczególności, następujące uprawnienia i świadczenia:

1) prawo przebywania w miejscu pełnienia służby wraz z małżonkiem i dziećmi;

- 2) prawo do nieodpłatnego zakwaterowania w lokalu mieszkalnym, wraz z niezbędnym umeblowaniem i wyposażeniem, zgodnie z warunkami miejscowymi, odpowiednio do zajmowanego stanowiska służbowego i liczby przebywających z nim członków rodziny; w przypadku braku możliwości zapewnienia lokalu mieszkalnego żołnierzowi przysługuje równoważnik pieniężny;
- 3) zwrot opłat związanych z nauką dzieci w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole średniej;
- 4) zwrot niezbędnych, udokumentowanych kosztów leczenia w państwie, w którym pełni służbę, oraz kosztów leczenia przebywających z nim członków rodziny.

6. Niezależnie od świadczeń, o których mowa w ust. 5, żołnierzom zawodowym udającym się poza granice państwa w celu objęcia stanowiska służbowego oraz żołnierzom pełniącym służbę poza granicami państwa wyznaczonym na kolejne stanowisko za granicą w innym państwie niż dotychczas, a także żołnierzom powracającym do kraju po zakończeniu pełnienia służby poza granicami państwa przysługuje zwrot kosztów:

- 1) podróży żołnierza i przebywających z nim członków rodziny;
- 2) przewozu rzeczy osobistego użytku i przedmiotów gospodarstwa domowego;
- 3) przejazdu do miejsca pełnienia służby za granicą i z powrotem do kraju członków rodziny nieprzebywających z nim za granicą:
 - a) raz na dwa lata, jeżeli członek rodziny żołnierza nie przesiedlał się za granicę do miejsca pełnienia służby żołnierza,
 - b) jeden raz, jeżeli członek rodziny przebywał z żołnierzem za granicą i żołnierzowi pokryto koszty jego podróży, po upływie nie mniej niż jednego roku po przesiedleniu.

7. Żołnierzom zawodowym skierowanym do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługują, w szczególności, następujące uprawnienia i świadczenia:

- 1) bezpłatne zakwaterowanie i wyżywienie;
- 2) bezpłatne świadczenia zdrowotne oraz bezpłatne zaopatrzenie w leki i artykuły sanitarne;
- 3) bezpłatny przewóz:
 - a) z kraju do miejsca pełnienia służby i z powrotem, w związku z rozpoczęciem i zakończeniem pełnienia służby poza granicami państwa,
 - b) z miejsca pełnienia służby do kraju i z powrotem, w razie śmierci członka najbliższej rodziny;
- 4) urlop zdrowotny po powrocie do kraju, po zakończeniu pełnienia służby poza granicami państwa;
- 5) ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków zaistniałych w czasie pełnienia służby po-

za granicami państwa, wskutek których nastąpiło uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć żołnierza.

8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których następuje wyznaczenie, a w których skierowanie do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa, szczegółowy tryb postępowania przy wyznaczaniu lub kierowaniu żołnierzy zawodowych do pełnienia służby poza granicami państwa, a także odwoływania do kraju z tej służby, warunki pełnienia przez żołnierzy służby poza granicami państwa, w tym zakres podległości, o której mowa w ust. 4, warunki przyznawania świadczeń żołnierzom wyznaczonym lub skierowanym do pełnienia służby poza granicami państwa oraz świadczeń przysługujących żołnierzom w związku z wyznaczeniem lub skierowaniem do pełnienia służby poza granicami państwa. Rozporządzenie, określając obowiązki i uprawnienia żołnierzy zawodowych wyznaczonych lub skierowanych do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa, powinno w szczególności uwzględnić specyfikę wykonywanych zadań, zagrożenia dla zdrowia lub życia tych żołnierzy, a także istniejące w danym państwie warunki miejscowe.

Art. 25. 1. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy jest wyznaczony na stanowisko służbowe, może dodatkowo powierzyć żołnierzowi czasowe pełnienie obowiązków służbowych w tej jednostce na stanowisku nieobsadzonym lub obsadzonym, na którym wyznaczony żołnierz czasowo nie wykonuje zadań służbowych.

2. Okres, o którym mowa w ust. 1, nie może być jednorazowo dłuższy niż piętnaście miesięcy.

3. W wyjątkowych przypadkach podoficerowi zawodowemu można dodatkowo powierzyć czasowe pełnienie obowiązków służbowych na stanowisku służbowym przewidzianym dla oficera zawodowego zaszeregowanym do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) włącznie, jeżeli nie wiąże się z tym powierzeniem stosunek przełożenia nad oficerami.

4. Żołnierza zawodowego, któremu dodatkowo powierzono czasowe pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku służbowym, nie zwalnia się ze stanowiska dotychczas zajmowanego.

5. Przepisy ust. 1—4 mają zastosowanie również w przypadku czasowego powierzenia żołnierzowi zawodowemu obowiązków pracownika wojska, z tym że w takim przypadku okres, o którym mowa w ust. 2, nie może być jednorazowo dłuższy niż sześć miesięcy.

Art. 26. 1. Żołnierz zawodowy podlega opiniowaniu służbowemu w formie:

- 1) opiniowania okresowego — przeprowadzanego na sześć miesięcy przed dniem upływu kadencji lub kontraktu na pełnienie służby terminowej;
- 2) opiniowania specjalnego — przeprowadzanego w przypadkach określonych w ust. 2.

2. Specjalną opinię służbową sporządza się w razie:

- 1) ukończenia studiów lub nauki w szkole wojskowej;
- 2) ukończenia w trybie dziennym studiów doktoranckich lub podyplomowych albo kursu trwającego co najmniej trzy miesiące;
- 3) zakończenia pełnienia zawodowej służby wojskowej na stanowisku służbowym poza granicami państwa;
- 4) wystąpienia o opinię przez organ właściwy do wyznaczenia na stanowisko służbowe;
- 5) wystąpienia o opinię przez sąd, prokuratora, Żandarmerię Wojskową, Wojskowe Służby Informacyjne, rzecznika dyscyplinarnego lub rzecznika dyscypliny finansów publicznych, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Policję.

3. Opinia służbową ma na celu ocenę wykonywania przez żołnierza zawodowego obowiązków służbowych i stanowi podstawę do określenia dalszego przebiegu jego służby.

4. W okresowej opinii służbowej przełożony dokonuje oceny wywiązywania się przez żołnierza zawodowego z poszczególnych obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku służbowym określonych w opisie tego stanowiska, wyrażoną w skali: spełnia wymagania, spełnia wymagania w ograniczonym zakresie lub nie spełnia wymagań.

5. Na podstawie ocen, o których mowa w ust. 4, przełożony wystawia ogólną ocenę opiniowanego żołnierza zawodowego, wyrażoną w skali od 2 do 5 (nie-dostateczna, dostateczna, dobra i bardzo dobra). W okresowej opinii służbowej określa się również prognozę przebiegu zawodowej służby wojskowej żołnierza bliższą, dalszą i perspektywiczną.

6. Opinię służbową sporządza pismem odrębnym bezpośredni przełożony żołnierza zawodowego.

7. Przełożony jest obowiązany doręczyć, za pokwitowaniem, potwierdzoną kopię opinii służbowej żołnierzowi zawodowemu, którego ona dotyczy, w ciągu czternastu dni od dnia jej sporządzenia. W opinii służbowej zamieszcza się pouczenie o przysługującym żołnierzowi zawodowemu prawie wniesienia odwołania od opinii.

8. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje prawo wniesienia odwołania od opinii służbowej do wyższego przełożonego w terminie czternastu dni od dnia jej otrzymania. Odwołanie wniesione po terminie nie podlega rozpoznaniu.

9. Wyższy przełożony rozstrzyga ostatecznie sprawę przez:

- 1) utrzymanie w mocy opinii służbowej;
- 2) zmianę opinii służbowej lub jej uzupełnienie;
- 3) uchylene i wydanie nowej opinii służbowej.

10. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb opiniowania żołnierzy zawodowych, zapoznawania ich z treścią opinii służbowych oraz wnoszenia i rozpatrywania od nich odwołań, a także wzór arkusza opiniodawczego. Rozporządzenie powinno uwzględniać, aby sporządzona opinia służbowa w sposób jednoznaczny określała o przydatności lub braku przydatności żołnierza zawodowego na zajmowanym stanowisku służbowym, cechy osobowości żołnierza, w tym w szczególności odporność psychofizyczną na trudy zawodowej służby wojskowej, poziom i rzetelność wykonywania zadań służbowych oraz predyspozycje do zajmowania wyższych stanowisk, a także organy sporządzające specjalne opinie służbowe oraz zakres informacji zawartej w opinii specjalnej. Powinno ono zagwarantować, aby opiniowanie było oparte na zasadzie jawności, przy zachowaniu godności osobistej opiniowanego żołnierza zawodowego.

Art. 27. 1. Stopniami wojskowymi żołnierzy zawodowych są stopnie ustanowione w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Nadanie żołnierzowi zawodowemu pierwszego i kolejnych stopni wojskowych następuje w drodze mianowania.

3. Pierwszym stopniem wojskowym jest:

- 1) w korpusie oficerów zawodowych — stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki);
- 2) w korpusie podoficerów zawodowych — stopień wojskowy kaprala (mata);
- 3) w korpusie szeregowych zawodowych — stopień wojskowy starszego szeregowego (starszego marynarza).

Art. 28. Warunkiem mianowania na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) jest ukończenie wyższej szkoły wojskowej i posiadanie tytułu zawodowego magistra (równorzędnego) albo posiadanie tytułu zawodowego magistra (równorzędnego) i odbycie szkolenia wojskowego oraz zdanie egzaminu na oficera.

Art. 29. 1. Na stopień wojskowy kaprala (mata) mianuje się żołnierza spełniającego warunki określone w art. 10 pkt 2 lit. a, w związku z powołaniem do zawodowej służby wojskowej.

2. Jeżeli przemawiają za tym potrzeby Sił Zbrojnych, na stopień wojskowy kaprala (mata) może być mianowany, po zdaniu egzaminu na podoficera, szeregowy zawodowy, który posiada świadectwo dojrzałości i bardzo dobrą ogólną ocenę w opinii służbowej oraz nie ukończył trzydziestego roku życia.

Art. 30. Na stopień wojskowy starszego szeregowego (starszego marynarza) mianuje się żołnierza spełniającego warunki określone w art. 10 pkt 3 lub art. 11, w związku z powołaniem do zawodowej służby wojskowej.

Art. 31. 1. Żołnierza zawodowego mianuje się na stopień wojskowy odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska służbowego, na jakie żołnierz ma być wyznaczony, z zastrzeżeniem ust. 2. Mianowanie następuje z dniem objęcia obowiązków na stanowisku służbowym.

2. Warunkiem objęcia obowiązków na stanowisku służbowym jest mianowanie żołnierza zawodowego przez uprawniony organ wojskowy na stopień wojskowy odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska, na jakie ma być wyznaczony.

Art. 32. 1. Na stopnie wojskowe w korpusie oficerów zawodowych, z wyjątkiem stopnia wojskowego podporucznika (podporucznika marynarki) i stopni wojskowych generałów (admiratów), mianuje Minister Obrony Narodowej.

2. Mianowanie żołnierzy zawodowych na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) i stopnie wojskowe generałów (admiratów) następuje z uwzględnieniem zasad określonych w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Na stopnie wojskowe w korpusach podoficerów zawodowych i szeregowych zawodowych mianuje organ właściwy do wyznaczenia żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Na pierwszy stopień wojskowy w korpusach podoficerów zawodowych i szeregowych zawodowych mianuje Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Art. 33. Utrata stopnia wojskowego oraz degradacja następują na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej i w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.⁴⁾).

Art. 34. 1. Żołnierza zawodowego zalicza do określonego korpusu osobowego oraz grupy osobowej Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego w decyzji o powołaniu go do zawodowej służby wojskowej.

2. Żołnierz zawodowy może być przeniesiony do innego korpusu osobowego lub do innej grupy osobowej przez organ właściwy do wyznaczenia go na stanowisko służbowe, stosownie do posiadanych kwalifikacji, ze względu na:

- 1) stan zdrowia stwierdzony orzeczeniem wojskowej komisji lekarskiej;
- 2) potrzeby Sił Zbrojnych.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych.

Art. 35. 1. Żołnierza zawodowego wyznacza się na stanowisko służbowe stosownie do potrzeb Sił Zbrojnych, w zależności od wymaganych kwalifikacji zawodowych określonych w opisie stanowiska oraz od posiadanej opinii służbowej, a żołnierza pełniącego zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej — od ustalonej dla niego indywidualnej prognozy przebiegu służby.

2. Określenie indywidualnej prognozy przebiegu służby oficera zawodowego i podoficera zawodowego, o której mowa w ust. 1, odbywa się w oparciu o modele przebiegu służby.

Art. 36. 1. Minimalne wymagania kwalifikacyjne do wyznaczenia na stanowiska służbowe są następujące:

- 1) stanowiska dla szeregowych zawodowych zaszerogowane do stopnia etatowego starszego szeregowego (starszego marynarza) — ukończenie gimnazjum oraz posiadanie przygotowania zawodowego i ukończenie szkolenia wojskowego;
- 2) stanowiska dla podoficerów zawodowych zaszerogowane do stopnia etatowego:
 - a) kaprała (mata) i starszego kaprała (starszego mata) — posiadanie świadectwa dojrzałości i ukończenie szkoły podoficerskiej,
 - b) plutonowego (bosmanmata) — ukończenie kursu specjalistycznego dla plutonowych (bosmanmatów),
 - c) sierżanta (bosmana) — ukończenie kursu specjalistycznego dla sierżantów (bosmanów),
 - d) starszego sierżanta (starszego bosmana) — ukończenie kursu specjalistycznego dla starszych sierżantów (starszych bosmanów),
 - e) młodszego chorążego (młodszego chorążego marynarki) — ukończenie kursu specjalistycznego dla młodszych chorążych (młodszych chorążych marynarki),
 - f) chorążego (chorążego marynarki) — ukończenie kursu specjalistycznego dla chorążych (chorążych marynarki),
 - g) starszego chorążego (starszego chorążego marynarki) — ukończenie kursu specjalistycznego dla starszych chorążych (starszych chorążych marynarki),
 - h) starszego chorążego sztabowego (starszego chorążego sztabowego marynarki) — ukończenie kursu specjalistycznego dla starszych chorążych sztabowych (starszych chorążych sztabowych marynarki);
- 3) stanowiska dla oficerów zawodowych zaszerogowane do stopnia etatowego:
 - a) podporucznika (podporucznika marynarki) — ukończenie wyższej szkoły wojskowej i posiadanie tytułu zawodowego magistra (równorzędnego) lub posiadanie tytułu zawodowego magistra (równorzędnego) oraz odbycie szkolenia wojskowego i zdanie egzaminu na oficera,
 - b) porucznika (porucznika marynarki) — ukończenie kursu specjalistycznego dla poruczników (poruczników marynarki),

⁴⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 oraz z 2003 r. Nr 111, poz. 1061 i Nr 121, poz. 1142.

- c) kapitana (kapitana marynarki) — ukończenie kursu specjalistycznego dla kapitanów (kapitanów marynarki),
- d) majora (komandora podporucznika) — ukończenie studiów podyplomowych w Akademii Obrony Narodowej lub Akademii Marynarki Wojennej,
- e) podpułkownika (komandora porucznika) — ukończenie kursu specjalistycznego dla podpułkowników (komandorów poruczników),
- f) pułkownika (komandora) — ukończenie studium operacyjno-strategicznego,
- g) generała brygady (kontradmirała), generała dywizji (wiceadmirała), generała broni (admirala floty) i generała (admirala) — ukończenie studium polityki obronnej.

2. Do celów określonych w ust. 1 pkt 2 i 3 na równi ze świadectwem lub dyplomem szkoły wojskowej są traktowane świadectwa lub dyplomy równorzędnych zagranicznych kursów, szkół i uczelni, a w przypadku stanowisk szczególnych — również innych równorzędnych kursów, szkół i uczelni zagranicznych i krajowych na kierunkach zgodnych z opisem stanowiska.

Art. 37. 1. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową:

- 1) na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej — pełni tę służbę na stanowiskach służbowych przez czas określony kadencjami;
- 2) na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej — pełni tę służbę na stanowiskach służbowych przez czas kadencji, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Okres kadencji wynosi od roku do trzech lat.

3. Kadencję lub kadencje dla żołnierzy zawodowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, określa się w ten sposób, aby suma czasu trwania tych kadencji równała się okresowi, na jaki został zawarty kontrakt.

4. Okres kadencji na stanowisku służbowym dla każdego żołnierza zawodowego ustala w decyzji organ uprawniony do wyznaczenia na stanowisko służbowe, zgodnie z ustaleniami w tym zakresie zawartymi w opisie stanowiska służbowego, na jakie żołnierz ma być wyznaczony.

5. Przepisów ust. 1—4 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz w instytucjach cywilnych.

Art. 38. 1. Wyznaczenie oficera zawodowego na kolejne wyższe stanowisko główne jest uzależnione od:

- 1) pełnienia zawodowej służby wojskowej na stanowisku lub stanowiskach pośrednich, z zastrzeżeniem ust. 2;

- 2) uzyskania w okresowych opiniach służbowych ogólnej oceny bardzo dobrej lub dobrej, z zastrzeżeniem ust. 5.

2. Warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie stosuje się przy wyznaczeniu oficera zawodowego na stanowiska główne zaszerogowane do stopnia etatowego podporucznika (podporucznika marynarki) oraz od stopnia etatowego generała dywizji (wiceadmirała) wzwyż.

3. Na pierwsze stanowisko pośrednie oficer zawodowy może być wyznaczony jedynie ze stanowiska głównego.

4. Służba na poszczególnych stanowiskach zasadniczych jest pełniona przez jedną kadencję, z zastrzeżeniem art. 43 ust. 2.

5. W przypadku uzyskania przez oficera zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowiskach zasadniczych w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny bardzo dobrej lub dobrej może być on wyznaczony na stanowisko służbowe zabezpieczające o tym samym stopniu etatowym, jakie zajmował.

6. W przypadku uzyskania przez oficera zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowiskach zasadniczych w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:

- 1) wyznacza się go na stanowisko służbowe zabezpieczające o tym samym stopniu etatowym, jakie zajmował;
- 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

Art. 39. 1. Wyznaczenie oficera zawodowego na pierwsze stanowisko zabezpieczające jest uzależnione od pełnienia przez niego zawodowej służby wojskowej na stanowisku zasadniczym.

2. Oficer zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową na stanowisku zabezpieczającym może być wyznaczony na stanowisko pośrednie o tym samym stopniu etatowym w przypadku uzyskania w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny bardzo dobrej.

3. W przypadku uzyskania przez oficera zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowisku zabezpieczającym w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:

- 1) wyznacza się go na to samo lub inne równorzędne stanowisko zabezpieczające;
- 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

Art. 40. 1. Wyznaczenie oficera zawodowego na stanowisko szczególne uzależnione jest od posiadania przez niego szczególnych kwalifikacji lub spełniania wymagań warunkujących wykonywanie niektórych zawodów.

2. Wyznaczenie oficera zawodowego na wyższe stanowisko szczególne może nastąpić w zależności od wolnych stanowisk służbowych i od okresu zajmowania dotychczasowego stanowiska, a także od ogólnej oceny bardzo dobrej lub dobrej w okresowej opinii służbowej.

3. Oficer zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową na stanowisku szczególnym może być wyznaczony, jeżeli przemawiają za tym uzasadnione potrzeby Sił Zbrojnych, na stanowisko zasadnicze lub na stanowisko zabezpieczające o tym samym stopniu etatowym w przypadku uzyskania w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny bardzo dobrej lub dobrej.

4. W przypadku uzyskania przez oficera zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowisku szczególnym w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:

- 1) wyznacza się go na to samo lub inne równorzędne stanowisko szczególne;
- 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

5. Przepisów ust. 2 i 4 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych.

Art. 41. 1. Wyznaczenie podoficera zawodowego na wyższe stanowisko służbowe może nastąpić w zależności od wolnych stanowisk i od okresu zajmowania dotychczasowego stanowiska, a także od ogólnej oceny bardzo dobrej lub dobrej w okresowej opinii służbowej oraz od odbycia, w zależności od potrzeb, stosownego kursu specjalistycznego.

2. W przypadku uzyskania przez podoficera zawodowego w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:

- 1) wyznacza się go na to samo lub inne równorzędne stanowisko służbowe;
- 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

Art. 42. 1. Pełnienie zawodowej służby wojskowej w korpusie szeregowych zawodowych odbywa się na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej.

2. W przypadku uzyskania przez szeregowego zawodowego w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:

- 1) wyznacza się go na to samo lub inne równorzędne stanowisko służbowe;
- 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

Art. 43. 1. Wyznaczenie na stanowiska służbowe Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych następuje z uwzględnieniem odrębnych przepisów.

2. Kadencja na stanowiskach służbowych Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych wynosi trzy lata, z możliwością wyznaczenia na ponowną kadencję, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Żołnierz zawodowy zajmujący stanowisko służbowe Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego lub dowódcy rodzaju Sił Zbrojnych może być zwolniony z zajmowanego stanowiska przed upływem kadencji przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w porozumieniu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, jeżeli przemawiają za tym uzasadnione potrzeby Sił Zbrojnych.

Art. 44. 1. Organami właściwymi do wyznaczania na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk żołnierzy zawodowych są:

- 1) Minister Obrony Narodowej — w odniesieniu do stanowisk służbowych o stopniach etatowych pułkownika (komandora) i generałów (admiratów) oraz na które wyznacza na podstawie przepisów odrębnych ustaw, a także na stanowiska wymienione w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 2;
- 2) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego podpułkownika (komandora porucznika) włącznie w komórkach organizacyjnych wchodzących w skład Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i w podległych Szefowi Sztabu Generalnemu Wojska Polskiego jednostkach organizacyjnych, a także w dowództwie Garnizonu Warszawa oraz w podległych jednostkach organizacyjnych, z zastrzeżeniem pkt 1 i 4—6;
- 3) dowódca rodzaju Sił Zbrojnych, Szef Wojskowych Służb Informacyjnych i Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego podpułkownika (komandora porucznika) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 4—6;
- 4) dowódca okręgu wojskowego, dowódca korpusu, dowódca Garnizonu Warszawa i komendant akademii wojskowej — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 5 i 6;
- 5) dowódca dywizji, flotyli i brygady niewchodzącej w skład dywizji oraz komendant wyższej szkoły oficerskiej — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego starszego chorążego sztabowego (starszego chorążego sztabowego marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 6;
- 6) dowódca brygady wchodzącej w skład dywizji, dowódca pułku i batalionu oraz dowódca zajmujący równorzędne stanowisko służbowe — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego starszego sierżanta (starszego bosmana) włącznie w podległej jednostce wojskowej;

7) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego podpułkownika (komandora porucznika) włącznie w pozostałych, niewymienionych w pkt 2—6, jednostkach organizacyjnych oraz po zaopiniowaniu przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Obrony Narodowej — w zakresie zgodności z liczbą i strukturą etatu w komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej, z wyjątkiem Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

2. Do przenoszenia żołnierza zawodowego z jednostki wojskowej, w której zajmował stanowisko służbowe, do innej jednostki wojskowej jest uprawniony organ, któremu podlegają obie te jednostki, przy zachowaniu posiadanych uprawnień do wyznaczania na stanowiska.

Art. 45. 1. Żołnierza zawodowego zwalnia się z zajmowanego stanowiska służbowego:

- 1) jeżeli wojskowa komisja lekarska orzekła jego niezdolność do pełnienia zawodowej służby wojskowej w określonych jednostkach wojskowych albo na zajmowanym stanowisku służbowym;
- 2) gdy zlikwidowano zajmowane przez niego stanowisko służbowe;
- 3) gdy upłynął termin kadencji określony w decyzji o wyznaczeniu na stanowisko służbowe.

2. Żołnierza zawodowego można zwolnić z zajmowanego stanowiska służbowego w przypadku potrzeby wyznaczenia na równorzędne lub wyższe stanowisko.

3. Żołnierza zawodowego zwolnionego ze stanowiska służbowego w przypadkach wymienionych w ust. 1 i 2 oraz żołnierza zawodowego pozostającego w rezerwie kadrowej zwalnia się z zawodowej służby wojskowej, gdy odmówi pełnienia służby na innym równorzędnym lub wyższym stanowisku.

4. Zwolnienie żołnierza zawodowego ze stanowiska służbowego aplikanta, asesora i sędziego sądu wojskowego oraz aplikanta, asesora i prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury następuje z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. — Prawo o ustroju sądów wojskowych i ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.

Art. 46. 1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy tryb wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk, w tym zasady i tryb organizacji oraz kierowania żołnierzy na kursy specjalistyczne przed wyznaczeniem na stanowiska;
- 2) inne niż wymienione w art. 44 ust. 1 pkt 1 stanowiska służbowe, na które wyznacza i z których zwalnia Minister Obrony Narodowej;

3) szczegółowe warunki i tryb zaliczania i przenoszenia żołnierzy zawodowych do innego korpusu osobowego lub grupy osobowej;

4) tryb przenoszenia żołnierzy zawodowych do rezerwy kadrowej, warunki i sposób pełnienia przez nich zawodowej służby wojskowej w tym okresie, a także sposób nakładania na nich zadań służbowych oraz rozliczania z ich wykonania oraz limit żołnierzy zawodowych pozostających w rezerwie kadrowej dla poszczególnych organów wymienionych w art. 20 ust. 3, w ramach ogólnej liczby stanowisk służbowych określonej na podstawie art. 4 ust. 4.

2. Rozporządzenie powinno w szczególności:

- 1) przewidywać możliwość równego dostępu żołnierzy zawodowych do wyższych stanowisk służbowych, po spełnieniu przez nich warunków określonych w ustawie, modelu przebiegu zawodowej służby wojskowej i w opisie stanowiska;
- 2) zapewnić sprawność kierowania przez Ministra Obrony Narodowej podległymi i nadzorowanymi jednostkami organizacyjnymi;
- 3) określić, że podstawowym kryterium zaliczenia lub przeniesienia żołnierza zawodowego do innego korpusu osobowego lub grupy osobowej powinno być wykształcenie żołnierza, jego kwalifikacje zawodowe, w tym specjalistyczne, stan zdrowia, a także przydatność na nowym stanowisku służbowym;
- 4) przewidywać, że żołnierze zawodowi w okresie pozostawania w rezerwie kadrowej podlegają regulom pełnienia zawodowej służby wojskowej i wykonują zadania służbowe określone przez organ, który przeniósł ich do rezerwy kadrowej.

Art. 47. 1. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy jest wyznaczony na stanowisko służbowe, może skierować żołnierza do wykonywania zadań służbowych poza jednostką, na czas nie dłuższy niż trzy miesiące w ciągu roku kalendarzowego.

2. Skierowany żołnierz zawodowy pozostaje na stanowisku służbowym w dotychczasowej jednostce wojskowej.

3. Skierowanie aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury określają przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. — Prawo o ustroju sądów wojskowych i przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.

Art. 48. 1. Żołnierzom zawodowym wydaje się wojskowy dokument osobisty stwierdzający pełnienie zawodowej służby wojskowej oraz, w szczególnych przypadkach, dokument osobisty stwierdzający pełnienie tej służby w określonej jednostce wojskowej.

2. Żołnierzy zawodowych obejmuje się ewidencją wojskową, prowadzoną przez dyrektora departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr, organ właściwy do wyznaczania na stanowisko służbowe i dowódcę jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni zawodową służbę wojskową, oraz wojskowego komendanta uzupełnień.

3. W ewidencji, o której mowa w ust. 2, ujmuje się dane osobowe żołnierza zawodowego oraz dane dotyczące przebiegu czynnej służby wojskowej, stanu zdrowia, wykształcenia, kwalifikacji, stanu cywilnego i rodzinnego, wyróżnień, a także orzeczeń wydanych w stosunku do żołnierza w postępowaniu sądowym, administracyjnym lub dyscyplinarnym oraz odpowiedzialności zawodowej.

4. Dane osobowe, o których mowa w ust. 3, obejmują: nazwisko i imiona, nazwisko rodowe, nazwisko i imiona poprzednie, imiona rodziców, nazwiska rodowe rodziców, imię i nazwisko małżonka oraz jego nazwisko rodowe, imiona dzieci, płeć, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, numer PESEL, numer identyfikacji podatkowej, stopień wojskowy, adres zameldowania oraz rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości.

5. Ewidencję, o której mowa w ust. 2, prowadzi się w formie teczek akt personalnych i karty ewidencyjnej.

6. Do przetwarzania przez organy wymienione w ust. 2 danych, o których mowa w ust. 3, do celów związanych z przebiegiem zawodowej służby wojskowej nie stosuje się przepisów rozdziału 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 i Nr 153, poz. 1271).

7. Wojskowy dokument osobisty wydaje się żołnierzowi zawodowemu niezwłocznie po rozpoczęciu pełnienia zawodowej służby wojskowej.

8. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory wojskowych dokumentów osobistych oraz sposób dokonywania wpisów w tych dokumentach i postępowania z nimi, a także organy właściwe do ich wydawania;
- 2) zakres i sposób prowadzenia ewidencji wojskowej.

Rozporządzenie powinno w szczególności określić terminy ważności wojskowych dokumentów osobistych, okoliczności uzasadniające ich wymianę i zwrot, zadania przełożonych w zakresie wydawania wojskowych dokumentów osobistych i sposobu dokonywania w nich wpisów, postępowanie w razie utraty wojskowych dokumentów osobistych, a także szczegółowe wymogi dotyczące ochrony danych osobowych żołnierzy zawodowych objętych ewidencją wojskową.

Art. 49. 1. Żołnierzom zawodowym wydaje się karty i tabliczki tożsamości.

2. Karty tożsamości wydawane żołnierzom zawodowym wyjeżdżającym w celach służbowych za granicę stanowią również dowód tożsamości, o którym mowa w art. III ust. 2 lit. a Umowy między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącej statusu ich sił zbrojnych, sporządzonej w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 21, poz. 257).

3. Zasady wydawania żołnierzom zawodowym tabliczek tożsamości określają przepisy Konwencji o ochronie ofiar wojny, podpisanych w Genewie dnia 12 sierpnia 1949 r. (Dz. U. z 1956 r. Nr 38, poz. 171 oraz z 1992 r. Nr 41, poz. 175).

4. Żołnierzom zawodowym wyjeżdżającym w celach służbowych za granicę wydaje się również indywidualny lub zbiorowy rozkaz wyjazdu.

5. W kartach tożsamości wydawanych żołnierzom zawodowym zamieszcza się:

- 1) nazwisko i imię (imiona);
- 2) datę urodzenia;
- 3) stopień wojskowy i oznaczenie wojskowego dokumentu osobistego;
- 4) numer PESEL;
- 5) rodzaj służby wojskowej;
- 6) grupę krwi;
- 7) fotografię i podpis żołnierza;
- 8) suchy odcisk pieczęci organu wystawiającego;
- 9) nazwę państwa wystawiającego;
- 10) serię i numer;
- 11) elementy zabezpieczające.

6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje oraz wzory kart i tabliczek tożsamości wydawanych żołnierzom zawodowym, organy właściwe do ich wydawania i ewidencjonowania, doręczania i postępowania w razie zniszczenia lub utraty, a także wzór rozkazu wyjazdu, mając na względzie przeznaczenie kart i tabliczek tożsamości oraz sposób ich wykorzystania.

Rozdział 4

Podstawowe uprawnienia i obowiązki służbowe żołnierzy zawodowych

Art. 50. 1. Żołnierze zawodowi w czasie wykonywania zadań służbowych są obowiązani do noszenia umundurowania, odznak i oznak wojskowych.

2. W przypadkach określonych przez dowódcę jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy jest wyznaczony na stanowisko służbowe, jest on obowiązany do noszenia uzbrojenia lub orderów i odznaczeń.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory, szczegółowe zasady, okoliczności i sposób noszenia umundurowania oraz oznak wojskowych;
- 2) warunki, okoliczności i sposób noszenia uzbrojenia;
- 3) przypadki, w których żołnierze zawodowi są zwolnieni od obowiązku noszenia umundurowania i oznak wojskowych w czasie wykonywania zadań służbowych;
- 4) warunki i sposób noszenia orderów, odznaczeń i odznak.

4. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3, powinno w szczególności zapewnić, aby wzory umundurowania były praktyczne i estetyczne, zapewniały możliwość wykorzystywania umundurowania w różnych warunkach klimatycznych i pogodowych. Rozporządzenie powinno uwzględnić także podział umundurowania na galowe, wyjściowe, służbowe, ćwiczebne, polowe, specjalne, robocze i wieczorowe oraz uwzględnić zestawy ubiorcze dla żołnierzy zawodowych poszczególnych rodzajów wojsk i służb, z uwzględnieniem płci żołnierza. W rozporządzeniu należy przewidzieć różne okoliczności noszenia umundurowania, a zwłaszcza w czasie szkolenia i ćwiczeń, służby garnizonowej i wewnętrznej, zajęć służbowych oraz w czasie podróży. Ponadto w rozporządzeniu należy uwzględnić przypadki zwolnienia żołnierzy zawodowych od obowiązku noszenia umundurowania i oznak wojskowych w czasie wykonywania zajęć służbowych.

Art. 51. 1. Żołnierze zawodowi są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie informacje niejawne, z którymi zapoznali się podczas lub w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, w tym również informacje stanowiące tajemnicę innego państwa chronioną na zasadzie wzajemności na podstawie zawartych umów międzynarodowych.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej, jak i po zwolnieniu z niej.

3. Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić żołnierza w czynnej służbie wojskowej dowódca rodzaju Sił Zbrojnych, a żołnierza zwolnionego z czynnej służby wojskowej — Minister Obrony Narodowej, z zastrzeżeniem przypadków określonych w przepisach ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.⁵⁾).

⁵⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 oraz z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188.

Art. 52. 1. Żołnierz zawodowy może pobierać naukę, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem zadań służbowych.

2. O fakcie pobierania nauki żołnierz zawodowy pisemnie informuje dowódcę jednostki wojskowej, w której zajmuje stanowisko służbowe.

3. Żołnierz zawodowy może wystąpić do organu, o którym mowa w ust. 5, o udzielenie pomocy w związku z pobieraniem nauki.

4. Pomoc, o której mowa w ust. 3, może być udzielona wyłącznie w przypadkach, gdy poziom i kierunek nauki są zbliżone z wymaganiami kwalifikacyjnymi na zajmowanym lub na planowanym do wyznaczenia stanowisku służbowym.

5. Decyzję w sprawie udzielenia pomocy, o której mowa w ust. 3, podejmuje organ uprawniony do wyznaczenia żołnierza zawodowego na wyższe od zajmowanego stanowiska służbowego.

Art. 53. Żołnierz zawodowy może być kierowany na studia lub naukę do szkoły wojskowej albo niewojskowej oraz na staż naukowy lub kurs w kraju lub za granicą.

Art. 54. 1. Żołnierz zawodowy będący absolwentem szkoły wojskowej i żołnierz skierowany na studia lub naukę oraz na staż naukowy lub kurs trwający ponad pięć miesięcy, który wypowiedział stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej lub został z niej zwolniony na podstawie art. 111 pkt 1, 4, 6, 7, 9 lit. a oraz pkt 11—16, a także art. 112 pkt 1, w okresie nieprzekraczającym okresu dwa razy dłuższego od czasu trwania studiów, nauki, stażu lub kursu albo okresu pobierania stypendium, licząc od dnia ukończenia tych studiów, nauki, stażu lub kursu — jest zobowiązany do zwrotu zwaloryzowanej na dzień zwolnienia ze służby równowartości kosztów poniesionych na jego utrzymanie i naukę, z zastrzeżeniem ust. 5 i 6.

2. Obowiązkiem zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, obciąża się również żołnierza zawodowego, o którym mowa w art. 52 ust. 3, który uzyskał od organów wojskowych pomoc na tę naukę, jeżeli wypowiedział stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej w okresie nieprzekraczającym okresu odpowiadającego czasowi trwania studiów lub nauki, licząc od dnia ukończenia tych studiów lub nauki.

3. Waloryzacja kosztów, o której mowa w ust. 1, następuje corocznie w drodze pomnożenia ich równowartości na dzień ukończenia studiów lub nauki oraz stażu lub kursu przez średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, określony w ustawie budżetowej na dany rok.

4. Decyzję o ustaleniu równowartości kosztów, o których mowa w ust. 1 i 2, odroczeniu terminu ich zwrotu lub rozłożeniu kosztów na raty wydaje dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy pełni zawodową służbę wojskową.

5. Zwrot kosztów określony w ust. 1 i 2 następuje w wysokości proporcjonalnej do czasu zawodowej służby wojskowej, jaki żołnierzowi zawodowemu pozostał do odbycia.

6. Minister Obrony Narodowej może zwolnić żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 1 i 2, z obowiązku zwrotu kosztów w całości lub w części w przypadkach uzasadnionych potrzebami Sił Zbrojnych oraz ze względu na:

- 1) zaistnienie wypadku losowego;
- 2) trudną sytuację rodzinną i materialną;
- 3) powołanie do innej służby publicznej.

7. W przypadku gdy żołnierz zawodowy nie uiścić dobrowolnie kosztów ustalonych w decyzji, ich wyegzekwowanie następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968, z późn. zm.⁶⁾).

Art. 55. 1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb udzielenia pomocy żołnierzom zawodowym w związku z pobieraniem przez nich nauki, rodzaj i zakres tej pomocy oraz warunki i tryb jej otrzymywania;
- 2) szczegółowy zakres i tryb kierowania żołnierzami zawodowymi na studia lub naukę oraz organy właściwe w tych sprawach;
- 3) szczegółowy sposób ustalania równowartości kosztów, o których mowa w art. 54 ust. 1 i 2, oraz warunki i tryb ich zwrotu.

2. Rozporządzenie powinno w szczególności:

- 1) określać formy udzielanej pomocy, w tym finansowej, oraz szczegółowe warunki odmowy jej przyznania lub wstrzymania;
- 2) uwzględnić rodzaje i formy nauki, na którą żołnierz może być skierowany, tryb kierowania, a także rodzaj i zakres świadczeń udzielanych żołnierzom w trakcie studiów lub nauki;
- 3) wyspecyfikować, jakie koszty podlegają zwrotowi, w tym zakwaterowania, wyżywienia, umundurowania i nauki oraz dojazdu do miejsca jej pobierania, aby stanowiły one rzeczywiste koszty poniesione na kształcenie żołnierza zawodowego na dzień ukończenia studiów lub nauki oraz stażu lub kursu.

Art. 56. 1. Żołnierzowi zawodowemu nie wolno, z zastrzeżeniem ust. 3, podejmować pracy zarobkowej.

2. Za pracę zarobkową w rozumieniu ust. 1 uważa się pracę świadczoną w ramach stosunku pracy lub pracę świadczoną osobiście na podstawie innego tytułu, o ile ma ona charakter stały i przynosi stały przychód.

3. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy zajmuje stanowisko służbowe, może zezwolić żołnierzowi na wykonywanie pracy zarobkowej poza jednostką, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem zadań służbowych przez żołnierza oraz wpływa na podwyższenie jego kwalifikacji, a także nie narusza prestiżu zawodu żołnierza zawodowego.

4. Dowódca jednostki wojskowej w przypadku naruszenia warunków, o których mowa w ust. 3, może cofnąć zezwolenie na wykonywanie pracy zarobkowej.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 3 i 4. Rozporządzenie powinno w szczególności określić dane, jakie powinien zawierać wniosek żołnierza zawodowego o udzielenie zezwolenia na pracę, z uwzględnieniem miejsca, charakteru i czasu pracy, jaka ma być wykonywana, a także szczegółowe warunki odmowy lub cofnięcia zezwolenia.

Art. 57. 1. Żołnierz zawodowy nie może wchodzić w skład organów spółek, innych przedsiębiorców oraz fundacji, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Żołnierz zawodowy może uczestniczyć w zgromadzeniach akcjonariuszy lub zgromadzeniach wspólników.

Art. 58. 1. Żołnierz zawodowy zajmujący stanowisko służbowe dowódcy jednostki wojskowej, jego zastępcy lub głównego księgowego jest obowiązany do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach handlowych, a ponadto o nabytym przez żołnierza zawodowego albo jego małżonka od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia przez małżonka żołnierza zawodowego funkcji w spółkach handlowych lub spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, żołnierz zawodowy składa Ministrowi Obrony Narodowej, który dokonuje analizy zawartych w nim danych.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się przed objęciem stanowiska służbowego, a następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w dniu zwolnienia ze stanowiska służbowego.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1090, Nr 141, poz. 1178, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1672, Nr 200, poz. 1679 i Nr 216, poz. 1824 oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 718, Nr 135, poz. 1268 i Nr 137, poz. 1302.

4. Informacje zawarte w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 1, stanowią tajemnicę służbową, chyba że żołnierz zawodowy, który złożył oświadczenie, wyraził pisemną zgodę na ich ujawnienie. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Minister Obrony Narodowej może je ujawnić pomimo braku zgody składającego oświadczenie.

5. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, przechowuje się przez sześć lat.

6. Do złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio formularz określony przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679, z późn. zm.⁷⁾), dotyczącymi oświadczenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 tej ustawy.

Art. 59. 1. Żołnierz zawodowy jest obowiązany poinformować pisemnie dowódcę jednostki wojskowej, w której zajmuje stanowisko służbowe, o zamiarze wyjazdu i pobytu za granicą w celach niezwiązanych z zawodową służbą wojskową.

2. Dowódca jednostki wojskowej może zakazać żołnierzowi zawodowemu wyjazdu za granicę w celach niezwiązanych z zawodową służbą wojskową, jeżeli wymaga tego wzgląd na przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 11, poz. 95, z późn. zm.⁸⁾) albo istotne sprawy organizacyjne.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, tryb informowania przez żołnierza zawodowego o zamiarze wyjazdu i pobytu za granicą oraz postępowania w sprawach wydawania zakazu wyjazdu za granicę. Rozporządzenie to określi w szczególności formę zawiadomienia i dane, jakie powinny być w nim zawarte, oraz szczegółowe warunki i tryb wydania zakazu, z uwzględnieniem uproszczonych procedur małego ruchu granicznego.

Art. 60. 1. Wymiar czasu służby żołnierzy zawodowych jest określony ich zadaniami służbowymi, z zachowaniem prawa do wypoczynku i do czasu wolnego.

2. Zadania służbowe żołnierzy zawodowych powinny być ustalane przez przełożonych w sposób pozwalający na ich wykonanie w ramach czterdziestu godzin służby w tygodniu, z uwzględnieniem trzymie-

sięcznego okresu rozliczeniowego dla czasu służby ponad tę normę, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych pełniących etatowe dyżury i etatowe służby dyżurne, odbywających ćwiczenia i szkolenia poligonowe, przebywających w podróży służbowej, pobierających naukę w kraju i za granicą w trybie stacjonarnym oraz pełniących zawodową służbę wojskową poza granicami państwa.

4. W zamian za czas służby przekraczający normę określoną w ust. 2 żołnierzowi zawodowemu przysuguje czas wolny od służby w takim samym wymiarze.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, dodatkowe dni wolne od służby oraz rozkład czasu służby w tygodniu. Rozporządzenie powinno zagwarantować żołnierzowi zawodowemu prawo do wypoczynku i czasu wolnego, a także ustalać w szczególności tryb udzielania ekwiwalentnego czasu wolnego w zamian za wykonywanie zadań służbowych poza normalnymi godzinami służby oraz sposób prowadzenia ewidencji czasu służby.

Art. 61. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują corocznie urlop wypoczynkowy w wymiarze dwudziestu sześciu dni roboczych.

2. Jeżeli ważne względy służbowe nie pozwalają na udzielenie żołnierzowi zawodowemu urlopu wypoczynkowego w całości lub w części w danym roku kalendarzowym, urlopu tego udziela się w ciągu następnego roku kalendarzowego.

3. Decyzję w sprawie przesunięcia żołnierzowi zawodowemu urlopu wypoczynkowego podejmuje dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zajmuje stanowisko służbowe. Dowódca jednostki wojskowej jest zobowiązany skierować żołnierza na przesunięty urlop wypoczynkowy, aby wykorzystał go najpóźniej w terminie określonym w ust. 2.

4. Za dni robocze, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 62 ust. 1—4 i 7, ust. 8 pkt 2 oraz ust. 11, uważa się wszystkie dni, z wyjątkiem niedziel i świąt określonych w przepisach ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 28, z późn. zm.⁹⁾) oraz dodatkowych dni wolnych od służby określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 60 ust. 5.

Art. 62. 1. Żołnierz zawodowy zajmujący stanowisko służbowe pracownika naukowego, naukowo-dydaktycznego, dydaktycznego lub badawczo-technicznego otrzymuje corocznie dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze dwunastu dni roboczych.

2. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia otrzymuje corocznie, w zależności od

⁷⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 113, poz. 715 i Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 483, z 2000 r. Nr 26, poz. 306, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 214, poz. 1806 oraz z 2003 r. Nr 137, poz. 1302.

⁸⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 39, poz. 462, z 2001 r. Nr 22, poz. 247, Nr 27, poz. 298, Nr 56, poz. 580, Nr 110, poz. 1189, Nr 123, poz. 1353 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 89, poz. 804 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 17, poz. 155.

⁹⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1960 r. Nr 51, poz. 297, z 1989 r. Nr 29, poz. 154 oraz z 1990 r. Nr 28, poz. 159 i 160.

ustalonego w odrębnych przepisach stopnia szkodliwości, dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze:

- 1) pięciu dni roboczych — przy pierwszym stopniu szkodliwości;
- 2) siedmiu dni roboczych — przy drugim stopniu szkodliwości;
- 3) dziesięciu dni roboczych — przy trzecim stopniu szkodliwości;
- 4) piętnastu dni roboczych — przy czwartym stopniu szkodliwości.

3. Żołnierz zawodowy, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi właściwościami zajmowanego stanowiska służbowego, otrzymuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze do piętnastu dni roboczych rocznie.

4. Żołnierzowi zawodowemu, w zależności od stażu czynnej służby wojskowej, udziela się corocznie dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze:

- 1) pięciu dni roboczych — po osiągnięciu piętnastu lat czynnej służby wojskowej;
- 2) dziesięciu dni roboczych — po osiągnięciu dwudziestu lat czynnej służby wojskowej;
- 3) piętnastu dni roboczych — po osiągnięciu dwudziestu pięciu lat czynnej służby wojskowej.

5. Żołnierz zawodowy zajmujący stanowisko służbowe sędziego wojskowego lub prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury otrzymuje dodatkowy urlop wypoczynkowy na zasadach i w wymiarze określonych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. — Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.

6. W razie zbiegu uprawnień do dodatkowych urlopów wypoczynkowych z różnych tytułów żołnierzowi zawodowemu przysługuje tylko jeden urlop w wymiarze najkorzystniejszym, z wyjątkiem dodatkowego urlopu z tytułu szkodliwych dla zdrowia warunków służby, z zastrzeżeniem ust. 7.

7. Łączny wymiar urlopu wypoczynkowego i dodatkowych urlopów wypoczynkowych w danym roku kalendarzowym nie może przekroczyć pięćdziesięciu dni roboczych.

8. Żołnierzowi zawodowemu może być udzielony urlop:

- 1) zdrowotny — w wymiarze do sześciu miesięcy;
- 2) okolicznościowy — w wymiarze jednorazowo nie dłuższym niż pięć dni roboczych, z zastrzeżeniem ust. 12.

9. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu przez właściwy organ na naukę i żołnierzowi, któremu udzielono pomocy finansowej w związku z pobieraniem nauki, przysługuje urlop szkoleniowy.

10. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy zajmuje stanowisko służbowe, udziela żołnierzowi urlopu wypoczynkowego i dodatkowe-

go urlopu wypoczynkowego, przysługującego w danym roku kalendarzowym, na podstawie planu urlopów.

11. Żołnierz zawodowy może otrzymać zwolnienie od zajęć służbowych w razie konieczności sprawowania osobistej opieki nad najbliższym członkiem rodziny, nieprzekraczające jednak łącznie pięćdziesięciu dni roboczych w roku kalendarzowym.

12. W szczególnie uzasadnionych przypadkach żołnierzowi zawodowemu, który wykorzystał zwolnienie od zajęć służbowych w związku z koniecznością sprawowania opieki nad najbliższym członkiem rodziny i nadal opiekę tę musi osobiście sprawować, może być udzielony urlop okolicznościowy w wymiarze do dziesięciu miesięcy.

13. Najbliższym członkiem rodziny żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 11 i 12, są jego małżonka, dzieci i rodzice.

Art. 63. 1. Żołnierza zawodowego można odwołać z urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego, a także wstrzymać udzielenie mu urlopu w całości lub w części z ważnych względów służbowych. Termin urlopu może być także przesunięty na wniosek żołnierza zawodowego, umotywowany ważnymi względami.

2. Żołnierzowi zawodowemu odwołanemu z urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego albo któremu wstrzymano udzielenie takiego urlopu przysługuje zwrot kosztów spowodowanych odwołaniem lub wstrzymaniem urlopu.

3. Odwołania żołnierza zawodowego z urlopu wypoczynkowego i dodatkowego urlopu wypoczynkowego lub wstrzymania udzielenia takiego urlopu może dokonać dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zajmuje stanowisko służbowe.

4. Dowódca jednostki wojskowej, który odwołał żołnierza zawodowego z urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego albo wstrzymał udzielenie takiego urlopu, orzeka, na wniosek żołnierza, o zwrocie kosztów spowodowanych odwołaniem lub wstrzymaniem urlopu.

Art. 64. 1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) stanowiska służbowe, na których pełnienie zawodowej służby wojskowej jest uciążliwe lub szkodliwe dla zdrowia albo posiadające szczególne właściwości, ze względu na zajmowanie których udziela się dodatkowego urlopu wypoczynkowego;
- 2) tryb orzekania o potrzebie udzielenia urlopu zdrowotnego i organy właściwe w tych sprawach;
- 3) szczegółowe warunki i tryb udzielania urlopów, o których mowa w art. 61 i art. 62 ust. 1—4 i 12, oraz wymiar urlopu, o którym mowa w art. 62 ust. 3 i ust. 8 pkt 2 oraz ust. 9;

- 4) szczegółowe warunki i tryb odwoływania z urlopu wypoczynkowego i dodatkowego urlopu wypoczynkowego, a także wstrzymania udzielenia takiego urlopu oraz zwracania kosztów spowodowanych odwołaniem lub wstrzymaniem urlopu i sposób ich obliczania;
- 5) szczegółowe warunki i tryb udzielania żołnierzom zawodowym zwolnienia od zajęć służbowych, o którym mowa w art. 62 ust. 11.

2. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, określając stanowiska służbowe, na których pełnienie zawodowej służby wojskowej jest uciążliwe lub szkodliwe dla zdrowia albo które posiadają szczególne właściwości, a także określając wymiar urlopu szkoleniowego, powinno nawiązywać do podobnych lub takich samych stanowisk ustalonych na podstawie przepisów prawa pracy. Określając warunki odwoływania żołnierzy zawodowych z urlopu wypoczynkowego i dodatkowego urlopu wypoczynkowego lub wstrzymania udzielenia urlopu, rozporządzenie powinno ograniczyć taką możliwość do przypadków wyjątkowych, a także przewidywać, że zwrot kosztów poniesionych przez żołnierza w związku z odwołaniem lub wstrzymaniem udzielenia urlopu powinien następować w pełnej wysokości. Rozporządzenie powinno przewidywać, że zwolnienie żołnierza zawodowego od zajęć służbowych w celu sprawowania osobistej opieki nad najbliższym członkiem rodziny powinno mieć w szczególności miejsce dopiero wtedy, gdy opieki takiej nie może sprawować małżonek żołnierza lub inny członek rodziny.

Art. 65. 1. Żołnierzom zawodowym — kobietom będącym w ciąży i po porodzie przysługuje urlop macierzyński na zasadach i w wymiarze określonych w przepisach ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. — Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.¹⁰⁾).

2. Zasad udzielania urlopu macierzyńskiego nie stosuje się do żołnierzy zawodowych — mężczyzn.

Art. 66. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują umundurowanie, wyekwipowanie i uzbrojenie oraz, w określonych przypadkach, wyżywienie albo równoważnik pieniężny w zamian za te należności.

2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i normy umundurowania oraz wyekwipowania, w tym w ubiory cywilne, żołnierzy zawodowych;
- 2) szczegółowe warunki i normy uzbrojenia żołnierzy zawodowych;

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679 oraz z 2003 r. Nr 166, poz. 1608.

- 3) przypadki, w których żołnierzom zawodowym przysługuje bezpłatne wyżywienie, i normy tego wyżywienia.

Rozporządzenie powinno w szczególności uwzględniać specyfikę umundurowania poszczególnych rodzajów wojsk i służb oraz charakter wykonywania zadań służbowych. Rozporządzenie, określając szczegółowe warunki i normy umundurowania, wyekwipowania, uzbrojenia, a także wyżywienia, powinno ustalać w szczególności rodzaje tych norm oraz krąg żołnierzy zawodowych uprawnionych do bezpłatnego wyżywienia.

3. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość równoważników pieniężnych przysługujących w zamian za umundurowanie i wyekwipowanie, w tym za ubiory cywilne, niewydane w naturze, oraz warunki i tryb ich wypłacania, a także organy właściwe w tych sprawach;
- 2) wysokość równoważników pieniężnych przysługujących w zamian za bezpłatne wyżywienie, niewydane w naturze, oraz warunki i tryb ich wypłacania, a także organy właściwe w tych sprawach.

4. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3, powinno w szczególności uwzględniać rodzaje umundurowania i wyekwipowania żołnierzy zawodowych, którym ono przysługuje, i terminy wypłacania równoważnika. Ponadto powinno określać warunki wypłacania równoważnika w przypadku szycia przedmiotów wydawanych w naturze, sztych na miarę i za wykonywanie (uzupełnienie) haftów. W rozporządzeniu należy określić sposób postępowania w przypadku konieczności wykonania poprawek krawieckich i zasady wypłacania równoważnika za przedłużenie okresu używalności należnych przedmiotów wydawanych w naturze. Rozporządzenie powinno uregulować tryb postępowania w stosunku do żołnierzy zawodowych, którzy nie wykorzystują równoważnika zgodnie z jego przeznaczeniem. W rozporządzeniu należy określić wysokość poszczególnych równoważników. W zakresie równoważników pieniężnych przysługujących w zamian za bezpłatne wyżywienie rozporządzenie powinno w szczególności uwzględniać żołnierzy zawodowych, którym przysługuje równoważnik pieniężny w zamian za to wyżywienie, i przypadki jego wypłacania oraz warunki określania jego wartości pieniężnej i przysługującej wysokości.

Art. 67. 1. Żołnierzom zawodowym przysługuje prawo do świadczeń zdrowotnych udzielanych przez zakłady opieki zdrowotnej w zakresie określonym w ustawie z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. Nr 45, poz. 391, z późn. zm.¹¹⁾).

¹¹⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 73, poz. 660, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, Nr 128, poz. 1176 i Nr 135, poz. 1268 i Nr 166, poz. 1609.

2. Żołnierzom zawodowym przysługują bezpłatne badania profilaktyczne na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. Nr 96, poz. 593, z późn. zm.¹²⁾).

3. Żołnierzy zawodowych skierowanych do służby poza granicami państwa obejmuje się bezpłatnymi badaniami lekarskimi i szczepieniami profilaktycznymi.

4. Żołnierzy zawodowych powracających do kraju po zakończeniu służby poza granicami państwa obejmuje się bezpłatnymi badaniami, z możliwością skierowania na turnusy leczniczo-profilaktyczne.

5. Turnusy leczniczo-profilaktyczne obejmują działania leczniczo-rehabilitacyjne, którym podlegają żołnierze zawodowi chorzy lub ranni po wyleczeniu oraz którzy doznali urazu psychicznego, zapewniając im fachową opiekę leczniczo-profilaktyczną.

6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakres badań lekarskich, o których mowa w ust. 3 i 4;
- 2) rodzaje i wzory dokumentów wystawionych po przeprowadzeniu obowiązujących badań przed wyjazdem i po zakończeniu służby poza granicami państwa;
- 3) kalendarz obowiązujących szczepień przed wyjazdem do służby poza granicami państwa;
- 4) grupy żołnierzy zawodowych, którzy kierowani są na turnusy leczniczo-profilaktyczne;
- 5) tryb kierowania żołnierzy zawodowych na turnusy leczniczo-profilaktyczne oraz program tych turnusów.

7. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 6, powinno określić w szczególności jednostki organizacyjne wykonujące badania oraz wzory i rodzaje wydawanych dokumentów. Rozporządzenie ustali także organ kierujący żołnierzami na turnusy leczniczo-profilaktyczne oraz miejsce i szczegółowy program turnusów. Przedstawiony kalendarz szczepień musi być zgodny z obowiązującymi przepisami sanitarnymi. Rozporządzenie powinno przewidywać możliwości ewentualnego dalszego leczenia (rehabilitacji) żołnierzy po zakończeniu pobytu na turnusie leczniczo-profilaktycznym.

Art. 68. 1. Żołnierzowi zawodowemu oraz jego małżonkowi i dzieciom pozostającym na jego utrzymaniu przysługuje prawo do bezpłatnego przejazdu raz w roku do wybranej miejscowości w kraju i z powrotem. Koszty przejazdu pokrywa się z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

2. W razie niewykorzystania przysługującego przejazdu żołnierz zawodowy oraz inne osoby uprawnione, o których mowa w ust. 1, otrzymują zryczałtowany ekwiwalent pieniężny w kwocie odpowiadającej cenie biletu pociągu pospiesznego na odległość jednego tysiąca kilometrów, z uwzględnieniem przysługującej klasy pociągu i posiadanych uprawnień do przejazdów ulgowych.

3. Żołnierzowi zawodowemu korzystającemu z zakwaterowania tymczasowego i posiadającemu małżonka lub dzieci pozostające na jego utrzymaniu przysługuje raz w miesiącu prawo do bezpłatnego przejazdu do miejsca zamieszkania tych osób i z powrotem. Koszty przejazdu pokrywa się z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

4. Osobom, o których mowa w ust. 1, mogą być przyznane także inne świadczenia socjalno-bytowe w postaci pomocy finansowej i rzeczowej.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb korzystania z uprawnień, o których mowa w ust. 1—3;
- 2) rodzaj i zakres świadczeń, o których mowa w ust. 4.

6. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 5, powinno w szczególności określić formę realizacji prawa do przejazdu, którego koszt pokrywa się z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej, z uwzględnieniem przejazdu środkiem transportu wybranym przez żołnierza zawodowego, i sposób wyznaczania trasy przejazdu oraz obliczania kosztów tego przejazdu, a także termin wypłaty ekwiwalentu w przypadku niewykorzystania przysługującego przejazdu. W przypadku świadczeń socjalno-bytowych rozporządzenie powinno w szczególności określać rodzaj i zakres podmiotowy świadczenia, warunki korzystania z tego świadczenia, sposób jego realizacji, a w przypadku świadczeń finansowych ich wysokość, sposób obliczania, terminy rozliczeń oraz terminy ich wypłaty.

Art. 69. Żołnierz zawodowy ma prawo do zakwaterowania oraz innych świadczeń z tym związanych na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 368, z późn. zm.¹³⁾).

Art. 70. 1. Przełożeni ponoszą odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny służby żołnierzy zawodowych i są obowiązani zapewnić warunki ochrony ich życia i zdrowia przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

¹²⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 84, poz. 948, z 2001 r. Nr 63, poz. 634 i Nr 111, poz. 1194 oraz z 2002 r. Nr 135, poz. 1145.

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984 i Nr 240, poz. 2055 oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 718, Nr 101, poz. 944 i Nr 134, poz. 1267.

2. Żołnierz zawodowy zobowiązany jest do przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. W zakresie wymienionym w ust. 1 i 2 do żołnierzy zawodowych stosuje się odpowiednio przepisy działu dziesiątego ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. — Kodeks pracy, z wyjątkiem art. 209, art. 210, art. 230 § 2, art. 232, art. 234 § 2, art. 235, art. 237, art. 237¹, art. 237⁷ § 1 pkt 1 i § 2—4, art. 237⁸ § 1, art. 237⁹ § 3 oraz art. 237¹¹ § 4.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki stosowania do żołnierzy zawodowych przepisów Kodeksu pracy w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, uwzględniające szczególny charakter zawodowej służby wojskowej oraz struktury organizacyjne Sił Zbrojnych. Rozporządzenie powinno także określać organy wojskowe i zakres ich kompetencji w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania zadań służbowych przez żołnierzy zawodowych.

Rozdział 5

Uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy zawodowych

Art. 71. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne określone w ustawie.

2. Przeciętne uposażenie żołnierzy zawodowych stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość określa ustawa budżetowa.

3. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 2. Ustalając wielokrotność kwoty bazowej, rozporządzenie powinno uwzględnić prestiż zawodu żołnierza zawodowego, a także warunki, o których mowa w art. 3 ust. 3.

4. Przez przeciętne uposażenie, o którym mowa w ust. 2, rozumie się uposażenie wraz z miesięczną równowartością dodatkowego uposażenia rocznego.

Art. 72. 1. Uposażenie żołnierzy zawodowych składa się z uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia.

2. Z tytułu pełnienia zawodowej służby wojskowej żołnierz zawodowy otrzymuje tylko jedno uposażenie.

Art. 73. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują następujące inne należności pieniężne:

- 1) zasiłki na zagospodarowanie;
- 2) dodatkowe uposażenie roczne;
- 3) nagrody i zapomogi;
- 4) nagrody jubileuszowe;
- 5) należności za podróże i przeniesienia służbowe;
- 6) gratyfikacje urlopowe;

7) dodatkowe wynagrodzenie za dodatkowo powierzone czasowe pełnienie obowiązków służbowych i za wykonywanie czynności powierzonych wykraczających poza zadania wynikające z zajmowanego stanowiska służbowego;

8) należności związane z pełnieniem zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa;

9) należności związane ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej.

2. W razie śmierci żołnierza zawodowego lub członka jego rodziny przysługują:

- 1) zasiłek pogrzebowy;
- 2) odprawa pośmiertna;
- 3) pokrycie kosztów pogrzebu z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

Art. 74. 1. Wypłaty uposażenia oraz innych należności, o których mowa w art. 73, dokonuje jednostka wojskowa lub instytucja cywilna, na której zaopatrzeniu finansowym żołnierz pozostaje, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Żołnierzowi pełniącemu służbę w instytucji cywilnej oraz w jednostce organizacyjnej, dla której Minister Obrony Narodowej jest organem założycielskim albo nadzorowanej przez Ministra Obrony Narodowej, niebędącej jednostką budżetową:

- 1) zasiłek na zagospodarowanie,
- 2) nagrodę jubileuszową,
- 3) gratyfikację urlopową,
- 4) należności za przeniesienie służbowe,
- 5) należności związane ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej, z wyjątkiem ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystane urlopy wypoczynkowe,
- 6) należności i świadczenia pośmiertne, o których mowa w art. 73 ust. 2

— wypłaca wojskowa jednostka budżetowa, na której zaopatrzeniu logistycznym żołnierz pozostaje.

Art. 75. 1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych należności, o których mowa w art. 73, ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

2. Bieg przedawnienia roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych należności, o których mowa w art. 73, przerywa:

- 1) każda czynność przed organem właściwym do rozpatrzenia roszczenia podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia;
- 2) uznanie roszczenia.

3. W razie zwłoki w wypłacie uposażenia i innych należności, o których mowa w art. 73, żołnierzowi zawodowemu przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie lub inna należność pieniężna stały się wymagalne.

Art. 76. 1. Prawo do uposażenia powstaje z dniem rozpoczęcia przez żołnierza zawodowego pełnienia zawodowej służby wojskowej.

2. Zmiana wysokości uposażenia następuje:

- 1) z dniem powstania okoliczności uzasadniających tę zmianę — w przypadku zaistnienia okoliczności powodujących podwyższenie uposażenia;
- 2) z pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały okoliczności uzasadniające tę zmianę — w razie zaistnienia okoliczności powodujących obniżenie uposażenia.

3. Jeżeli prawo do uposażenia powstało lub podwyższenie wysokości tego uposażenia nastąpiło w trakcie miesiąca kalendarzowego, uposażenie za czas do końca tego miesiąca oblicza się w wysokości 1/30 części miesięcznego uposażenia za każdy dzień.

4. Prawo do uposażenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym żołnierz zawodowy został zwolniony z zawodowej służby wojskowej, zaginął lub zmarł.

Art. 77. Uposażenie i inne należności, o których mowa w art. 73, pobrane przez żołnierza zawodowego, przysługujące mu według zasad obowiązujących w dniu wypłaty, nie podlegają zwrotowi, jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej.

Art. 78. 1. Wysokość uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego jest uzależniona od grupy uposażenia, do której zostało zaszeregowane zajmowane przez niego stanowisko służbowe.

2. Żołnierz powołany do zawodowej służby wojskowej otrzymuje do czasu objęcia pierwszego stanowiska służbowego uposażenie zasadnicze najniższe w danym korpusie kadry zawodowej Sił Zbrojnych.

3. Żołnierzowi zawodowemu wyznaczonemu na stanowisko służbowe uposażenie zasadnicze w wysokości wynikającej z ust. 1 przysługuje od dnia objęcia tego stanowiska.

4. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, grupy uposażenia dla poszczególnych stopni etatowych. Rozporządzenie powinno umożliwić zróżnicowanie grup uposażenia w zależności od rangi stanowiska, zakresu wykonywanych zadań służbowych, ponoszonej odpowiedzialności i wymaganych kwalifikacji. Uwzględniając powyższe uwarunkowania, rozporządzenie może określać jedną grupę lub kilka grup uposażenia na stanowiskach służbowych o określonym stopniu etatowym.

5. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia zasadniczego dla poszczególnych grup uposażenia, z uwzględnieniem, że stawka uposażenia zasadniczego dla najniższej grupy uposażenia nie będzie niższa niż wysokość kwoty bazowej, o której mowa w art. 71 ust. 2.

Art. 79. Żołnierz zawodowy wyznaczony na stanowisko służbowe zaszeregowane do niższej grupy uposażenia zachowuje prawo do stawki uposażenia zasadniczego pobieranego na poprzednio zajmowanym stanowisku do czasu uzyskania wyższej stawki uposażenia zasadniczego.

Art. 80. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują następujące dodatki do uposażenia zasadniczego:

- 1) dodatek specjalny — za szczególne właściwości lub warunki pełnienia zawodowej służby wojskowej;
- 2) dodatek służbowy — za pełnienie zawodowej służby wojskowej na określonych stanowiskach dowódczych i kierowniczych lub samodzielnych albo w określonych jednostkach wojskowych;
- 3) dodatek za długoletnią służbę wojskową.

2. W przypadku gdy miesięczne uposażenie żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowisku służbowym aplikanta, asesora lub sędziego sądu wojskowego albo aplikanta, asesora lub prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury jest niższe od miesięcznego wynagrodzenia przysługującego na równorzędnym stanowisku aplikanta, asesora lub sędziego sądu powszechnego albo aplikanta, asesora lub prokuratora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, żołnierzowi przysługuje dodatek wyrównawczy w wysokości różnicy między tym wynagrodzeniem a uposażeniem należnym na zajmowanym stanowisku.

3. Dodatki do uposażenia zasadniczego mogą być ustalone w stawkach miesięcznych, dziennych albo za wykonanie określonych czynności; dodatki ustalone w stawkach miesięcznych są dodatkami o charakterze stałym.

4. Dodatki do uposażenia przyznaje, w formie decyzji, organ, o którym mowa w art. 104.

5. Organ, który przyznał dodatek do uposażenia, w przypadku niewykonywania zadań uzasadniających wypłacanie dodatku, może zawiesić, obniżyć albo wstrzymać jego wypłacanie, w formie decyzji.

6. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki otrzymywania dodatków do uposażenia zasadniczego oraz ich wysokość. Rozporządzenie powinno przede wszystkim określić szczególne właściwości lub warunki pełnienia zawodowej służby wojskowej uprawniające żołnierzy zawodowych do otrzymywania dodatku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, stanowiska służbowe,

których zajmowanie uprawnia do dodatku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, oraz okresy czynnej służby wojskowej, od których jest uzależniona wysokość dodatku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, a także szczegółowe warunki i tryb ich przyznawania, zawieszania, obniżania i wstrzymywania.

7. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki otrzymywania dodatku wyrównawczego, o którym mowa w ust. 2, z uwzględnieniem określenia składników uposażenia i wynagrodzenia przyjmowanych przy obliczaniu dodatku wyrównawczego, oraz sposób ustalania porównywanego wynagrodzenia aplikantów i asesorów wynikający z obowiązujących żołnierzy zawodowych zasad opłacania składek na powszechne obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe, a także terminy wypłacania tego dodatku.

Art. 81. 1. Uposażenie zasadnicze i dodatki o charakterze stałym są wypłacane miesięcznie z góry, w pierwszym dniu roboczym miesiąca, za który przysługują.

2. Dodatki do uposażenia zasadniczego inne niż wymienione w ust. 1 wypłaca się nie później niż do dziesiątego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym żołnierz zawodowy spełnił warunki uzasadniające ich przyznanie.

3. Inne należności, o których mowa w art. 73, wypłaca się w terminie czternastu dni od dnia, w którym żołnierz zawodowy spełnił warunki uzasadniające otrzymanie tych należności albo właściwy organ podjął decyzję o przyznaniu żołnierzowi tych należności, w przypadku gdy przyznanie prawa do należności lub określenie ich wysokości jest uzależnione od wydania takiej decyzji, z zastrzeżeniem art. 83 ust. 5, art. 92 ust. 2 i art. 96 ust. 6.

4. Uposażenie i inne należności, o których mowa w art. 73, są płatne bezpośrednio do rąk żołnierza zawodowego, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Uposażenie i inne należności, o których mowa w art. 73, mogą być wypłacane w formie bezgotówkowej, na warunkach ustalonych w pisemnym porozumieniu między płatnikiem i żołnierzem zawodowym.

Art. 82. 1. Żołnierzowi zawodowemu, z którym po raz pierwszy zawarto kontrakt na pełnienie służby stałej lub kontrakt na pełnienie służby terminowej przez okres nie krótszy niż pięć lat, przysługuje zasiłek na zagospodarowanie po objęciu stanowiska służbowego.

2. Zasiłek na zagospodarowanie przysługuje w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

Art. 83. 1. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową przez okres całego roku kalendarzowego nabywa prawo do dodatkowego uposażenia rocznego w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

2. W razie pełnienia przez żołnierza zawodowego zawodowej służby wojskowej przez część roku kalendarzowego dodatkowe uposażenie roczne przysługuje, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, w wysokości proporcjonalnej do liczby pełnych miesięcy kalendarzowych, za które żołnierzowi wypłacono uposażenie.

3. Żołnierzowi zawodowemu powołanemu do zawodowej służby wojskowej w trakcie roku kalendarzowego dodatkowe uposażenie roczne za ten rok przysługuje, jeżeli żołnierz pełnił służbę przez okres co najmniej sześciu miesięcy kalendarzowych.

4. Dodatkowe uposażenie roczne nie przysługuje w przypadku:

- 1) nieobecności żołnierza zawodowego w służbie przez okres dłuższy niż dwa dni robocze w ciągu roku, która nie została usprawiedliwiona;
- 2) zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej w przypadkach, o których mowa w art. 111 pkt 6 i 11—14.

5. Dodatkowe uposażenie roczne wypłaca się nie później niż w okresie pierwszych trzech miesięcy roku kalendarzowego następującego po roku, za który przysługuje to uposażenie, przyjmując za podstawę jego obliczenia uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym należne w dniu 31 grudnia roku kalendarzowego, za który uposażenie przysługuje. W przypadku zwolnienia żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej w trakcie roku kalendarzowego podstawę obliczenia dodatkowego uposażenia rocznego stanowi uposażenie należne żołnierzowi w ostatnim dniu pełnienia służby.

6. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przyznawania dodatkowego uposażenia rocznego. Rozporządzenie powinno w szczególności określać tryb przyznawania i terminy wypłacania dodatkowego uposażenia rocznego.

Art. 84. 1. Żołnierzom zawodowym mogą być przyznawane:

- 1) nagrody — w szczególności w związku z przejawianiem inicjatywy w służbie albo wykonywaniem zadań służbowych wymagających szczególnie dużego nakładu pracy, w tym poza określonym czasem służby, w skróconych terminach lub warunkach szczególnie utrudnionych;
- 2) zapomogi — w przypadku zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci członka rodziny oraz z innych przyczyn powodujących istotne pogorszenie warunków materialnych.

2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, zasady tworzenia i wysokość funduszu na nagrody i zapomogi, z uwzględnieniem jednostek wojskowych, w których

tworzy się fundusz, sposobu ustalania środków finansowych przeznaczonych na nagrody i zapomogi, a także sposobu ustalania wielkości środków pozostających w dyspozycji dowódców jednostek wojskowych.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przyznawania żołnierzom zawodowym nagród i zapomóg, uwzględniając okoliczności uzasadniające przyznanie żołnierzowi nagrody lub zapomogi i tryb postępowania w tych sprawach.

Art. 85. 1. Żołnierzom zawodowym przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:

- 1) po dwudziestu latach czynnej służby wojskowej — 75%,
- 2) po dwudziestu pięciu latach czynnej służby wojskowej — 100%,
- 3) po trzydziestu latach czynnej służby wojskowej — 150%,
- 4) po trzydziestu pięciu latach czynnej służby wojskowej — 200%,
- 5) po czterdziestu latach czynnej służby wojskowej — 300%

— miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, okresy wliczane do okresu czynnej służby wojskowej, od którego zależy nabycie prawa do nagrody jubileuszowej, oraz tryb jej obliczania i wypłacania, uwzględniając okresy służby, pracy i nauki powodujące nabycie prawa do nagrody jubileuszowej, sposób dokumentowania tych okresów oraz postępowania w przypadku zbiegu praw do kilku nagród, a także termin wypłacania nagrody.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do aplikantów, asesorów i sędziów sądów wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, którym gratyfikacje jubileuszowe przysługują w wysokości i na zasadach określonych odpowiednio w przepisach ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹⁴⁾) oraz ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.

Art. 86. 1. Żołnierzowi zawodowemu przeniesionemu do pełnienia zawodowej służby wojskowej w innej miejscowości albo skierowanemu do wykonywania zadań służbowych poza stałym miejscem pełnienia służby lub miejscem zamieszkania przysługują należności za przeniesienia i podróże służbowe.

2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi,

w drodze rozporządzenia, wysokość oraz tryb przyznawania należności za przeniesienia i podróże służbowe, z uwzględnieniem sposobu obliczania czasu podróży służbowej oraz rodzaju należności i sposobu ustalania ich wysokości oraz terminów i trybu wypłaty tych należności.

Art. 87. 1. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje raz w roku prawo do gratyfikacji urlopowej.

2. Przy ustalaniu wysokości gratyfikacji urlopowej uwzględnia się również małżonka, a także dzieci pozostające na utrzymaniu żołnierza zawodowego.

3. Wysokość gratyfikacji urlopowej dla jednej osoby uwzględnianej przy ustalaniu jej wysokości nie może być niższa niż 30% najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe warunki wypłacania gratyfikacji urlopowej, z uwzględnieniem terminów i trybu jej wypłacania.

Art. 88. 1. Żołnierzowi zawodowemu, któremu przez okres co najmniej dwóch miesięcy dodatkowo powierzono czasowe pełnienie obowiązków służbowych w trybie określonym w art. 25, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie.

2. Żołnierz zawodowy otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie również za wykonywanie czynności powierzonych, które wykraczają poza zadania wynikające z zajmowanego przez niego stanowiska służbowego.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb wypłacania żołnierzom zawodowym dodatkowego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1 i 2, z uwzględnieniem czynności powierzonych wykraczających poza zadania wynikające z zajmowanych przez żołnierzy stanowisk służbowych, które uprawniają do dodatkowego wynagrodzenia, a także stawek oraz terminów jego wypłacania. Określając wysokość dodatkowego wynagrodzenia, rozporządzenie powinno uwzględniać charakter i zakres wykonywanych czynności, pracochłonność i stopień wykorzystania czasu pozasłużbowego niezbędnego przy ich wykonywaniu, a także kwalifikacje i doświadczenie żołnierza zawodowego niezbędne przy wykonywaniu tych czynności.

Art. 89. W okresie urlopu, zwolnienia od zajęć służbowych z powodu choroby albo pozostawania w rezerwie kadrowej lub dyspozycji żołnierz zawodowy otrzymuje, z zastrzeżeniem art. 90 ust. 1, uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość.

Art. 90. 1. Żołnierzowi zawodowemu, któremu udzielono urlopu okolicznościowego w związku ze sprawowaniem opieki nad najbliższym członkiem rodziny, o którym mowa w art. 62 ust. 12, przysługuje

¹⁴⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052.

75% uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych w tym czasie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość, oraz inne należności pieniężne.

2. Należności pieniężne określone w art. 94—98, przysługujące żołnierzowi zawodowemu, o którym mowa w ust. 1, albo członkom jego rodziny, wypłaca się w wysokości ustalonej z uwzględnieniem pełnej kwoty uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego żołnierzowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Art. 91. 1. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu na studia lub naukę do szkoły wojskowej albo nie wojskowej oraz na staż naukowy lub kurs w kraju przysługuje uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne na stanowisku służbowym zajmowanym bezpośrednio przed skierowaniem, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość.

2. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu na studia lub naukę do szkoły wojskowej albo nie wojskowej oraz na staż naukowy lub kurs za granicą przysługuje uposażenie, o którym mowa w ust. 1, oraz mogą być przyznane:

- 1) stypendium miesięczne na pokrycie kosztów utrzymania za granicą;
- 2) zwrot kosztów zakwaterowania;
- 3) jednorazowy zwrot uzasadnionych wydatków rzeczowych związanych z przygotowaniem pracy dyplomowej, doktorskiej lub habilitacyjnej;
- 4) zwrot kosztów przejazdów i dojazdów;
- 5) zwrot opłat wizowych.

3. Należności określone w ust. 2 nie przysługują lub podlegają odpowiedniemu obniżeniu, jeżeli państwo przyjmujące żołnierza zawodowego na studia, naukę, staż naukowy lub kurs pokrywa je w całości lub w części z własnych środków finansowych.

4. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb wypłacania należności, o których mowa w ust. 2, z uwzględnieniem sposobu ustalania wysokości tych należności oraz terminów, miejsca i sposobów ich wypłacania.

Art. 92. 1. Żołnierzowi zawodowemu, który został zawieszony w czynnościach służbowych albo tymczasowo aresztowany, zawieszają się od najbliższego terminu płatności pofove ostatnio otrzymanego uposażenia zasadniczego oraz wypłatę dodatków o charakterze stałym, a także wypłatę należności pieniężnych związanych ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej.

2. W razie umorzenia postępowania karnego lub dyscyplinarnego albo uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu żołnierz zawodowy otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz zawieszono należności pieniężne, wraz z odsetkami ustawowymi, od dnia, w którym uposażenie lub inna należność pieniężna stała się wymagalna, choćby umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu żołnierza z zawodowej służby wojskowej.

Art. 93. 1. Żołnierzowi zawodowemu, który samowolnie opuścił miejsce pełnienia zawodowej służby wojskowej lub poza nim pozostaje albo odmawia pełnienia służby bądź wykonania obowiązku wynikającego z tej służby, zawieszają się od najbliższego terminu płatności wypłatę uposażenia oraz innych należności pieniężnych. W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną wypłaca się żołnierzowi zawieszono uposażenie i inne należności pieniężne.

2. Za każdy dzień nieusprawiedliwionej nieobecności żołnierz zawodowy traci prawo do 1/30 części miesięcznego uposażenia. Jeżeli żołnierz pobrał już uposażenie za ten czas, odpowiednią kwotę uposażenia potrąca się przy najbliższej jego wypłacie.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie stwierdzenia zawinionej przez żołnierza zawodowego niemożności wykonywania zadań służbowych.

Art. 94. 1. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej przysługuje, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, odprawa w wysokości:

- 1) po roku służby — 100%,
- 2) po pięciu latach służby — 200%,
- 3) po dziesięciu latach służby — 300%

— kwoty uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego w ostatnim dniu pełnienia służby.

2. Wysokość odprawy, o której mowa w ust. 1 pkt 3, ulega zwiększeniu o 20 % uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy rok zawodowej służby wojskowej pełnionej ponad dziesięć lat, nie więcej jednak niż do wysokości 600 %.

3. Do okresu zawodowej służby wojskowej, o którym mowa w ust. 1 i 2, zalicza się okresy pełnienia nieprzerwanej czynnej służby wojskowej, z wyłączeniem okresów zawieszenia w czynnościach służbowych lub tymczasowego aresztowania, chyba że prawomocnym orzeczeniem postępowanie karne lub dyscyplinarne, będące przyczyną zawieszenia lub aresztowania, zostało umorzone bądź żołnierz został uniewinniony na podstawie prawomocnego wyroku lub orzeczenia o uniewinnieniu w postępowaniu dyscyplinarnym.

4. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej wskutek rozformowania jednostki wojskowej lub zmniejszenia jej stanu etatowego w korpusie

kadry zawodowej Sił Zbrojnych, w którym żołnierz pełnił zawodową służbę wojskową, albo likwidacji stanowiska służbowego, które żołnierz zajmował, przysługuje odprawa w wysokości, w przypadku zawarcia kontraktu:

- 1) na pełnienie służby stałej — 600% uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym;
- 2) na pełnienie służby terminowej — wynikającej z ust. 1 i 2, z tym że za dzień zwolnienia z zawodowej służby wojskowej przyjmuje się ostatni dzień okresu, na jaki zawarto kontrakt.

5. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej na podstawie art. 111 pkt 1, 6, 15 i 16 albo wskutek wypowiedzenia przez żołnierza stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej w czasie trwania kontraktu na pełnienie służby terminowej lub kontraktu na pełnienie służby stałej, jeżeli pełnił zawodową służbę wojskową przez okres krótszy niż dziesięć lat — przysługuje 50% kwoty odprawy, o której mowa w ust. 1 i 2.

6. Odprawa nie przysługuje żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej na podstawie art. 111 pkt 11—14.

Art. 95. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej, niezależnie od odprawy, o której mowa w art. 94, przysługują następujące należności pieniężne:

- 1) przez okres jednego roku po zwolnieniu ze służby wypłacane co miesiąc świadczenie pieniężne w wysokości kwoty uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego w ostatnim dniu pełnienia służby;
- 2) ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, w tym za dodatkowy urlop wypoczynkowy, niewykorzystany w roku zwolnienia ze służby oraz za lata poprzednie, nie więcej jednak niż za trzy lata;
- 3) dodatkowe uposażenie roczne za rok, w którym nastąpiło zwolnienie ze służby;
- 4) zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany w roku zwolnienia ze służby przejazd na koszt wojska;
- 5) gratyfikacja urlopowa niewykorzystana w roku zwolnienia ze służby;
- 6) zwrot kosztów jednorazowego przejazdu żołnierza i członków jego rodziny oraz zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego do obranego przez żołnierza miejsca zamieszkania w kraju — w wysokości i na zasadach określonych jak dla żołnierzy zawodowych przeniesionych do pełnienia służby w innej miejscowości.

Art. 96. 1. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 95 pkt 1, przysługuje żołnierzowi, z zastrzeżeniem ust. 2—4, który pełnił nieprzerwanie zawodową służbę wojskową przez okres co najmniej piętnastu lat. Przepis art. 94 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 95 pkt 1, przysługuje również żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej, który nie spełnia warunku określonego w ust. 1, jeżeli żołnierz został zwolniony wskutek:

- 1) rozformowania jednostki wojskowej lub zmniejszenia jej stanu etatowego w korpusie kadry zawodowej Sił Zbrojnych, w którym żołnierz pełnił służbę, albo likwidacji stanowiska służbowego, które żołnierz zajmował, a brak było możliwości wyznaczenia go na inne stanowisko służbowe;
- 2) orzeczenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do pełnienia zawodowej służby wojskowej, w razie gdy utrata tej zdolności została spowodowana wypadkiem pozostającym w związku z pełnieniem służby lub chorobą powstałą w związku ze szczególnymi warunkami służby.

3. W razie zbiegu uprawnień do świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 95 pkt 1, i świadczenia emerytalnego żołnierzowi przysługuje, według jego wyboru, tylko jedno z tych świadczeń.

4. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 95 pkt 1, nie przysługuje żołnierzowi w przypadkach, o których mowa w art. 94 ust. 5 i 6.

5. Żołnierz, który posiada uprawnienia do świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 95 pkt 1, może je pobrać jednorazowo z góry za cały należny okres.

6. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 95 pkt 1, wypłaca się żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej w terminach określonych w art. 81 ust. 1, a w przypadku gdy żołnierz wystąpił o wypłatę tego świadczenia, za cały należny okres jednorazowo z góry, nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia zwolnienia żołnierza ze służby.

7. Wypłaty świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 95 pkt 1, zwrotu kosztów jednorazowego przejazdu żołnierza i członków jego rodziny oraz zwrotu kosztów przewozu urządzenia domowego do obranego przez żołnierza miejsca zamieszkania w kraju dokonuje wojskowy organ emerytalny właściwy dla adresu zameldowania żołnierza.

Art. 97. Ekwiwalent pieniężny za jeden dzień niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego wynosi 1/22 części miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego w ostatnim dniu pełnienia zawodowej służby wojskowej.

Art. 98. 1. W razie śmierci żołnierza zawodowego przysługuje odprawa pośmiertna w takiej wysokości, w jakiej przysługiwałaby temu żołnierzowi, na podstawie art. 94 ust. 1 i 2, odprawa przy zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej oraz należności pieniężne określone w art. 95 pkt 2—6.

2. Należności pieniężne, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi, a w razie braku małżonka — dzieciom, wnukom, rodzicom lub rodzeństwu, jeżeli

w dniu śmierci żołnierza zawodowego spełniali warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej, określone w przepisach ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 108, z późn. zm.¹⁵⁾).

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w przypadkach, o których mowa w art. 113 ust. 2 i 3.

4. Podstawę obliczenia należności pieniężnych, o których mowa w ust. 3, stanowi uposażenie należne żołnierzowi zawodowemu na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym przed zaginięciem lub uznaniem za zmarłego, z uwzględnieniem zmian mających wpływ na wysokość uposażenia.

Art. 99. 1. W razie śmierci żołnierza zawodowego, niezależnie od należności pieniężnych określonych w art. 98, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) pięciokrotności kwoty najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego obowiązującego w dniu śmierci żołnierza — jeżeli koszty pogrzebu poniosł małżonek, dzieci, wnuki, rodzice lub rodzzeństwo albo inna osoba, która prowadziła z tym żołnierzem wspólne gospodarstwo domowe;
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, nie wyższych jednak niż kwota określona w pkt 1 — jeżeli koszty pogrzebu poniosła inna osoba.

2. Jeżeli śmierć żołnierza zawodowego nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z zawodową służbą wojskową, koszty jego pogrzebu pokrywa się z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

3. W razie pokrycia kosztów pogrzebu żołnierza zawodowego z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej, osobom wymienionym w ust. 1 pkt 1 przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości 50%.

Art. 100. 1. W razie śmierci członka rodziny żołnierza zawodowego osobie, która pokryła koszty pogrzebu, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) trzykrotności kwoty najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego obowiązującego w dniu śmierci członka rodziny żołnierza — jeżeli koszty pogrzebu pokrył żołnierz zawodowy;
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, nie wyższych jednak niż kwota określona w pkt 1 — jeżeli koszty pogrzebu pokryła inna osoba.

2. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1, przysługuje w związku z pokryciem kosztów pogrzebu

następujących członków rodziny żołnierza zawodowego:

- 1) małżonka albo byłego małżonka żołnierza, wobec którego w dniu śmierci żołnierz był obowiązany do świadczeń alimentacyjnych;
- 2) dzieci własnego żołnierza, dziecka jego małżonka, dziecka przysposobionego i przyjętego na wychowanie, w tym w ramach rodziny zastępczej, albo innego dziecka, którego opiekunem prawnym został ustanowiony żołnierz lub jego małżonek;
- 3) rodziców i byłych prawnych opiekunów żołnierza albo jego małżonka.

3. Jeżeli w związku ze śmiercią członka rodziny żołnierza zawodowego przysługuje również zasiłek pogrzebowy na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym lub innych przepisów szczególnych, żołnierzowi lub innej osobie, o której mowa w ust. 1, wypłaca się tylko wyrównanie zasiłku w wysokości różnicy między zasiłkiem pogrzebowym a zasiłkiem przysługującym z innego tytułu.

Art. 101. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania uprawnień do zasiłków pogrzebowych, o których mowa w art. 99 i 100, a także warunki i tryb pokrywania kosztów pogrzebu żołnierza zawodowego z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej, z uwzględnieniem dokumentów wymaganych przy wypłacie zasiłku.

Art. 102. 1. Żołnierzowi zawodowemu wyznaczonemu do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługuje uposażenie zasadnicze ustalone z uwzględnieniem grupy uposażenia określonej dla stanowiska służbowego, na jakie został wyznaczony do pełnienia służby poza granicami państwa.

2. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługuje uposażenie zasadnicze ustalone z uwzględnieniem grupy uposażenia według stanowiska służbowego zajmowanego przed skierowaniem.

3. Żołnierzowi zawodowemu, o którym mowa w ust. 1 i 2, w czasie wykonywania obowiązków służbowych poza granicami państwa przysługuje należność zagraniczna oraz mogą być przyznane inne należności pieniężne, odpowiednio do warunków pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa.

4. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i szczegółowe warunki przyznawania i wypłaty należności zagranicznej oraz innych należności pieniężnych przysługujących żołnierzom zawodowym wyznaczonym albo skierowanym do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa, ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju, wysokości i trybu przyznawania tych świadczeń.

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zotały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498, Nr 166, poz. 1609 i Nr 179, poz. 1750.

Art. 103. 1. Z uposażenia żołnierza zawodowego mogą być dokonywane potrącenia w granicach i na zasadach określonych w przepisach o wynagrodzeniu za pracę, z zastrzeżeniem ust. 2—4.

2. Przez uposażenie, o którym mowa w ust. 1, należy rozumieć uposażenie wymienione w art. 72 ust. 1, dodatkowe uposażenie roczne, o którym mowa w art. 83, dodatkowe wynagrodzenie, o którym mowa w art. 88, odprawę z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, o której mowa w art. 94, i należności pieniężne wymienione w art. 95 pkt 1 i 2.

3. Odprawa z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, o której mowa w art. 94, podlega egzekucji wyłącznie na zaspokojenie zaległych świadczeń alimentacyjnych, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z ust. 1.

4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do zaliczek pobranych przez żołnierza zawodowego do rozliczenia, które potrąca się z uposażenia, i innych należności, o których mowa w art. 73, w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń dokonywanych z innych tytułów.

Art. 104. 1. Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, organami właściwymi w sprawach określonych w przepisach niniejszego rozdziału są dowódcy jednostek wojskowych zajmujący stanowiska służbowe dowódcy batalionu lub równorzędne, o których mowa w ust. 3, albo wyższe — w stosunku do wszystkich żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w podległej jednostce wojskowej, z wyjątkiem tego dowódcy i jego zastępcy.

2. W stosunku do dowódców jednostek wojskowych i ich zastępców oraz żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w jednostkach wojskowych, których dowódcy zajmują stanowisko niższe niż określone w ust. 1, właściwymi organami są bezpośredni przełożeni dowódców tych jednostek.

3. Stanowiskami służbowymi równorzędnymi stanowisku dowódcy batalionu są stanowiska:

- 1) dowódcy dywizjonu lub eskadry;
- 2) dowódcy okrętu II rangi;
- 3) inne stanowiska dowódców jednostek wojskowych, jeżeli stanowiska te zostały zaszeregowane do stopnia etatowego co najmniej majora (komandora podporucznika).

Rozdział 6

Publiczna działalność żołnierzy zawodowych

Art. 105. Żołnierzowi zawodowemu przysługują prawa obywatelskie do udziału w życiu publicznym, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawach.

Art. 106. 1. W czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej żołnierzowi zawodowemu nie wolno:

- 1) być członkiem partii politycznej ani stowarzyszenia, organizacji lub ruchu obywatelskiego, stawiających sobie cele polityczne;
- 2) brać udziału w zgromadzeniach o charakterze politycznym;
- 3) prowadzić działalności politycznej.

2. Zastrzeżenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy zgromadzeń związanych z wyborami władz państwowych i samorządowych. Żołnierzom zawodowym uczestniczącym w takich zgromadzeniach nie wolno nosić umundurowania oraz odznak i oznak wojskowych.

3. Z dniem rozpoczęcia pełnienia zawodowej służby wojskowej ustaje dotychczasowe członkostwo żołnierza zawodowego w partii politycznej, stowarzyszeniu, organizacji lub ruchu obywatelskim, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 107. 1. Żołnierz zawodowy pisemnie informuje dowódcę jednostki wojskowej, w której zajmuje stanowisko służbowe, o swojej przynależności do stowarzyszenia i innej organizacji krajowej.

2. Przynależność żołnierza zawodowego do stowarzyszenia i innej organizacji zagranicznej lub międzynarodowej wymaga zezwolenia Ministra Obrony Narodowej.

3. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 2, może być przez Ministra Obrony Narodowej zawieszane lub cofnięte, jeżeli wymagają tego względy ochrony tajemnicy państwowej lub służbowej oraz potrzeby Sił Zbrojnych.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2 i 3, z uwzględnieniem danych, jakie powinien zawierać wniosek żołnierza zawodowego.

Art. 108. 1. Żołnierzom zawodowym nie wolno tworzyć i zrzeszać się w związkach zawodowych.

2. Z dniem rozpoczęcia pełnienia zawodowej służby wojskowej ustaje dotychczasowe członkostwo żołnierza zawodowego w związku zawodowym.

3. W jednostkach wojskowych żołnierze zawodowi mogą tworzyć organy przedstawicielskie poszczególnych korpusów kadry zawodowej Sił Zbrojnych.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki organizacji, funkcjonowania i tryb wyboru oraz okresy kadencji, zadania i uprawnień organów przedstawicielskich żołnierzy zawodowych, a także formy ich współpracy z dowódcami jednostek wojskowych, z uwzględnieniem doradczego charakteru tych organów.

Art. 109. 1. Żołnierz zawodowy może kandydować do Sejmu i Senatu, na kierownicze stanowiska państwowe obsadzone na podstawie wyboru oraz do organów samorządu terytorialnego.

2. Na czas trwania kampanii wyborczej udziela się żołnierzowi zawodowemu urlopu bezpłatnego.

Art. 110. Ograniczenia określone w niniejszym rozdziale nie naruszają prawa przynależności żołnierzy zawodowych do kościołów i innych związków wyznaniowych mających osobowość prawną.

Rozdział 7

Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej

Art. 111. Żołnierza zawodowego zwalnia się z zawodowej służby wojskowej wskutek:

- 1) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa;
- 2) wybrania na posła, senatora, na kierownicze stanowisko państwowe obsadzone na podstawie wyboru oraz do organów wykonawczych samorządu terytorialnego;
- 3) ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do służby;
- 4) odmowy przyjęcia skierowania do wojskowej komisji lekarskiej lub nieusprawiedliwionego niezgłoszenia się do tej komisji w określonym terminie i miejscu albo niepoddania się badaniom, do których został zobowiązany przez komisję lekarską;
- 5) osiągnięcia wieku sześćdziesięciu lat;
- 6) otrzymania niedostatecznej ogólnej oceny w okresowej opinii służbowej;
- 7) odmowy pełnienia służby na równorzędnym lub wyższym stanowisku służbowym, w razie zwolnienia z zajmowanego stanowiska, w przypadkach, o których mowa w art. 45 ust. 1—3;
- 8) upływu czasu określonego w kontrakcie, jeżeli nie nastąpi zawarcie kolejnego kontraktu;
- 9) upływu terminu wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez:
 - a) żołnierza zawodowego,
 - b) właściwy organ;
- 10) niewyznaczenia na stanowisko służbowe w czasie pozostawania w rezerwie kadrowej;
- 11) utraty stopnia wojskowego albo degradacji;
- 12) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej usunięcia z zawodowej służby wojskowej;
- 13) prawomocnego orzeczenia środków karnych pozbawienia praw publicznych, wydalenia z zawodowej służby wojskowej lub zakazu wykonywania zawodu żołnierza zawodowego;
- 14) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) bez warunkowego zawieszenia jej wykonania;

15) prawomocnego ukarania przez organ właściwego samorządu zawodowego karą zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej);

16) nieobecności w służbie jednorazowo przez okres trzech dni roboczych, która nie została usprawiedliwiona.

Art. 112. Żołnierza zawodowego można zwolnić z zawodowej służby wojskowej wskutek:

- 1) skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary;
- 2) odmowy wydania lub pozbawienia żołnierza wymaganego poświadczenia bezpieczeństwa;
- 3) niewyznaczenia na stanowisko służbowe na kolejną kadencję;
- 4) otrzymania dostatecznej ogólnej oceny w okresowej opinii służbowej;
- 5) zaistnienia potrzeb Sił Zbrojnych — za pisemną zgodą żołnierza.

Art. 113. 1. Z dniem śmierci żołnierza zawodowego stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej wygasa.

2. Stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej wygasa również w przypadku, gdy żołnierz zawodowy:

- 1) został uznany za zmarłego;
- 2) zaginął.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, żołnierza zawodowego skreśla się z ewidencji rozkazem personalnym Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Art. 114. 1. Żołnierz zawodowy może w każdym czasie wypowiedzieć stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej bez podawania przyczyny.

2. Dokonanie wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej przez właściwy organ może nastąpić, gdy jednostka wojskowa, w której żołnierz zawodowy pełni zawodową służbę wojskową, uległa rozformowaniu lub zmniejszył się jej stan etatowy w korpusie kadry zawodowej Sił Zbrojnych, w którym żołnierz pełni służbę, albo gdy uległo likwidacji stanowisko służbowe, które żołnierz zajmował, a brak jest możliwości wyznaczenia go na inne stanowisko odpowiadające jego kwalifikacjom zawodowym.

3. Wypowiedzenie stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej przez właściwy organ jest decydującą.

4. Organem właściwym do wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej, o którym mowa w ust. 3, jest:

1) Minister Obrony Narodowej — w odniesieniu do żołnierzy zawodowych, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1;

2) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego — w odniesieniu do pozostałych żołnierzy zawodowych.

5. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej żołnierza zawodowego wskutek dokonanego wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej następuje po upływie sześciu miesięcy od dnia złożenia wypowiedzenia, w ostatnim dniu miesiąca.

6. Okres wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej, o którym mowa w ust. 5, może być skrócony za pisemną zgodą zwalnianego żołnierza zawodowego i właściwego organu, przy czym kończyć się musi ostatniego dnia miesiąca.

Art. 115. 1. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej w przypadkach, o których mowa w art. 111 pkt 4, 6, 7, 9 lit. a, pkt 10 i 16 oraz art. 112, następuje decyzją:

1) Ministra Obrony Narodowej — w odniesieniu do żołnierzy zawodowych, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1;

2) Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego — w odniesieniu do pozostałych żołnierzy zawodowych.

2. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej w przypadkach, o których mowa w art. 111 pkt 1—3, 5, 8, 9 lit. b i pkt 11—15, następuje z mocy prawa z dniem uprawomocnienia się odpowiedniego orzeczenia lub decyzji albo zaistnienia okoliczności stanowiącej podstawę zwolnienia żołnierza zawodowego ze służby.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2, organ, który wyznaczył żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe, stwierdza fakt zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej rozkazem personalnym, wydanym do celów ewidencyjnych.

4. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej w przypadkach niewymienionych w ust. 2 następuje z dniem określonym w decyzji organu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 116. 1. W razie uchylenia orzeczenia, o którym mowa w art. 111 pkt 11 i 13—15 albo art. 112 pkt 1, ulegają uchyleniu skutki tego orzeczenia, jakie wynikły dla żołnierza zawodowego z tego orzeczenia w jego stosunku służbowym zawodowej służby wojskowej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, data zwolnienia z zawodowej służby wojskowej nie ulega zmianie, przy czym uznaje się, że zwolnienie żołnierza zawodowego nastąpiło w drodze wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez właściwy organ.

3. Skutki uchylenia orzeczenia, o którym mowa w art. 111 pkt 12, regulują przepisy ustawy z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej.

Art. 117. W zakresie zwalniania z zawodowej służby wojskowej żołnierzy zawodowych, których stosunek służbowy lub wykonywanie zawodu jest unormowane w odrębnych przepisach, stosuje się również te przepisy.

Art. 118. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb zwalniania żołnierzy zawodowych z zawodowej służby wojskowej. Rozporządzenie to powinno przewidywać, że postępowanie związane ze zwolnieniem żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej jest w stosunku do niego jawne.

Art. 119. 1. Żołnierz zwolniony z zawodowej służby wojskowej z powodu, o którym mowa w art. 111 pkt 3, 8, 9 lit. b i pkt 10 oraz art. 112 pkt 3—5, korzysta z pierwszeństwa w zatrudnieniu, w szczególności w administracji publicznej oraz na stanowiskach pracy związanych z obronnością kraju.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stanowiska pracy związane z obronnością kraju. Rozporządzenie powinno w szczególności zagwarantować, aby na stanowiskach pracy związanych z obronnością kraju mogli być zatrudnieni byli żołnierze zawodowi.

3. Minister właściwy do spraw pracy, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb kierowania byłych żołnierzy zawodowych do pracy na stanowiska, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem rodzaju i charakteru pracy, do jakiej ma być skierowany były żołnierz zawodowy, oraz jego wykształcenia, doświadczenia wojskowego i wiedzy specjalistycznej.

Art. 120. 1. Były żołnierz zawodowy, o którym mowa w art. 119 ust. 1, w okresie dwóch lat od dnia zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, z zastrzeżeniem ust. 3, może korzystać z pomocy w zakresie przekwalifikowania, doradztwa zawodowego lub pośrednictwa pracy, udzielanej przez właściwe organy.

2. W ramach pomocy, o której mowa w ust. 1, mogą być pokrywane koszty:

- 1) przekwalifikowania zawodowego lub przyuczenia do zawodu, doradztwa zawodowego albo odbywania praktyk zawodowych;
- 2) przejazdów z miejsca zamieszkania byłego żołnierza zawodowego do ośrodków szkolenia, w których następuje przekwalifikowanie zawodowe lub przyuczenie do zawodu, albo miejsca odbywania praktyk zawodowych;
- 3) zakwaterowania w okresie szkolenia lub przyuczenia do zawodu albo odbywania praktyk zawodowych.

3. Pomocą, o której mowa w ust. 1, może być objęty również żołnierz zawodowy przeniesiony do dyspozycji, za zgodą dowódcy jednostki wojskowej, w którego dyspozycji żołnierz ten pozostaje, oraz żołnierz zawodowy w okresie wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez właściwy organ.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb korzystania przez żołnierzy zawodowych i byłych żołnierzy zawodowych z uprawnień, o których mowa w ust. 1—3, z uwzględnieniem szczególnego traktowania tych żołnierzy, którzy zostali zwolnieni z zawodowej służby wojskowej ze względu na zmiany organizacyjne, o których mowa w art. 114 ust. 2, i nie posiadają uprawnień do świadczeń emerytalnych lub rentowych.

Art. 121. Okres pełnienia zawodowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Były żołnierz zawodowy, który podjął pracę w roku kalendarzowym, w którym nastąpiło jego zwolnienie z zawodowej służby wojskowej, nabywa prawo do urlopu wypoczynkowego w następnym roku kalendarzowym.

Art. 122. 1. Żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej przenosi się do rezerwy, jeżeli ze względu na wiek podlegają obowiązkowi służby wojskowej i zostali uznani za zdolnych do tej służby. Żołnierze ci mogą posługiwać się posiadanym stopniem wojskowym z określeniem „w rezerwie”.

2. Żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej, którzy ze względu na wiek albo stan zdrowia nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej, przenosi się w stan spoczynku. Żołnierze ci mogą posługiwać się posiadanym stopniem wojskowym z określeniem „w stanie spoczynku”.

Art. 123. 1. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej wydaje się niezwłocznie świadectwo służby.

2. Były żołnierz zawodowy może żądać sprostowania świadectwa służby w terminie siedmiu dni od dnia jego doręczenia.

3. W przypadku niewydania w terminie lub wydania niewłaściwego świadectwa służby byłemu żołnierzowi przysługuje odszkodowanie z tytułu poniesionej przez niego w związku z tym szkody.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, dane, które należy podać w świadectwie służby, wzór świadectwa służby, a także tryb wydawania i prostowania tych świadectw, uwzględniając w szczególności tryb przyznawania odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej niewydaniem w terminie lub wydaniem niewłaściwego świadectwa służby, a także to, iż wzór powinien odpowiadać stosownym wzorom świadectw pracy i służby dla innych grup zawodowych.

Rozdział 8

Służba wojskowa kandydatów na żołnierzy zawodowych

Art. 124. 1. Kandydaci na żołnierzy zawodowych pełnią czynną służbę wojskową jako służbę kandydacką.

2. Stosunek służbowy służby kandydackiej powstaje w drodze powołania, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, po spełnieniu łącznie następujących warunków:

- 1) wydaniu rozkazu personalnego o powołaniu do służby kandydackiej;
- 2) podpisaniu kontraktu na pełnienie służby kandydackiej;
- 3) stawieniu się osoby powołanej, z którą zawarto kontrakt, do pełnienia służby kandydackiej.

3. Rozkaz personalny o powołaniu do służby kandydackiej wydaje, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

4. Kontrakt na pełnienie służby kandydackiej z kandydatem do tej służby podpisuje komendant szkoły wojskowej.

5. Stosunek służbowy służby kandydackiej wygasa z mocy prawa, jeżeli żołnierz pełniący służbę kandydacką nie ukończy nauki w szkole wojskowej.

6. Do służby kandydackiej może być powołana osoba niekarana sądownie, posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, odpowiednią zdolność fizyczną i psychiczną do zawodowej służby wojskowej, wiek co najmniej osiemnastu lat i odpowiednie wykształcenie, po złożeniu pisemnego zobowiązania do pełnienia zawodowej służby wojskowej po ukończeniu szkoły wojskowej.

7. Osobę ubiegającą się o powołanie do służby kandydackiej kieruje się do wojskowej komisji lekarskiej w celu ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do zawodowej służby wojskowej.

Art. 125. 1. Osoby powołane do służby kandydackiej stają się żołnierzami w czynnej służbie wojskowej z dniem stawienia się do tej służby, po podpisaniu kontraktu, o którym mowa w art. 124 ust. 4. Przepisy art. 15 i 18 stosuje się odpowiednio.

2. Z dniem rozpoczęcia pełnienia służby kandydackiej żołnierze pełniący służbę kandydacką otrzymują bez szczególnego nadania tytułu:

- 1) podchorążego, jeżeli kształcą się na oficera zawodowego;
- 2) elewa, jeżeli kształcą się na podoficera zawodowego.

Art. 126. 1. Kandydatów na żołnierzy zawodowych kształci się w szkołach wojskowych.

2. Osoby ubiegające się o przyjęcie do szkół wojskowych składają egzaminy wstępne.

3. Osoby, o których mowa w ust. 2, wnoszą opłaty z tytułu udziału w egzaminach wstępnych.

Art. 127. Szkołami wojskowymi kształcącymi kandydatów na żołnierzy zawodowych są:

- 1) na potrzeby korpusu oficerów zawodowych — akademie wojskowe i wyższe szkoły oficerskie;
- 2) na potrzeby korpusu podoficerów zawodowych — szkoły podoficerskie.

Art. 128. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia:

- 1) tworzy i znosi szkoły podoficerskie;
- 2) określi szczegółowe warunki i tryb składania egzaminów końcowych w szkołach podoficerskich oraz odbywania praktyk, a także wzór świadectwa stwierdzającego jej ukończenie.

Rozporządzenie powinno w szczególności określać cele i szczegółowe zadania szkół podoficerskich oraz organizację i podstawowe założenia procesu kształcenia w szkołach podoficerskich.

Art. 129. 1. Stopniami wojskowymi żołnierzy pełniących służbę kandydacką są stopnie ustanowione w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Osoba powołana do służby kandydackiej otrzymuje bez szczególnego nadania stopień wojskowy szeregowego (marynarza) z dniem rozpoczęcia pełnienia tej służby, o ile nie posiada wyższego stopnia wojskowego. Nadanie wyższych stopni wojskowych następuje w drodze mianowania.

Art. 130. 1. Żołnierzom pełniącym służbę kandydacką przysługuje uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia zasadniczego i inne należności pieniężne.

2. W sprawach dotyczących uposażenia i innych należności pieniężnych przysługujących żołnierzom pełniącym służbę kandydacką stosuje się odpowiednio przepisy art. 2 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 2 i 4, art. 3, art. 4, art. 6—10, art. 30 ust. 2, art. 33 i 36, art. 38 ust. 2, art. 39, art. 42 i 43, art. 45 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz art. 45a ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693, z późn. zm.¹⁶⁾).

3. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia zasadniczego dla żołnierzy pełniących służbę kandydacką. Rozporządzenie, określając stawki uposażenia, powin-

no ustalić je na poziomie nie niższym niż uposażenie żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową.

Art. 131. Żołnierze pełniący służbę kandydacką otrzymują umundurowanie, wyekwipowanie i uzbrojenie oraz — w określonych przypadkach — wyżywienie; przepisy art. 66 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 132. Do żołnierzy pełniących służbę kandydacką stosuje się odpowiednio przepisy art. 8, art. 26 ust. 2—9, art. 48—51, art. 56, 57, 59, 70 i art. 105—110.

Art. 133. Żołnierzom pełniącym służbę kandydacką oraz członkom ich rodzin przysługują szczególne uprawnienia i ulgi przewidziane w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej dla żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową i członków ich rodzin, z wyjątkiem uprawnień do zasiłków przewidzianych w art. 128 ust. 1 i art. 128a oraz należności i opłat przewidzianych w art. 131 ust. 1 pkt 1 tej ustawy.

Art. 134. 1. Żołnierza pełniącego służbę kandydacką zwalnia się ze służby kandydackiej wskutek:

- 1) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa;
- 2) wybrania na posła, senatora, na kierownicze stanowisko państwowe obsadzone na podstawie wyboru oraz do organów wykonawczych samorządu terytorialnego;
- 3) ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do zawodowej służby wojskowej;
- 4) niespełnienia wymogów określonych w regulaminie studiów lub nauki;
- 5) utraty stopnia wojskowego albo degradacji;
- 6) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej usunięcia z czynnej służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego;
- 7) prawomocnego orzeczenia środków karnych pozbawienia praw publicznych lub zakazu wykonywania zawodu żołnierza;
- 8) skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności lub aresztu wojskowego, w tym również z warunkowym zawieszeniem jej wykonania;
- 9) wniosku żołnierza.

2. Żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką — kobiecie, w razie zajścia w ciążę, na okres ciąży i połogu udziela się urlopu bezpłatnego w wymiarze nie dłuższym niż dwanaście miesięcy.

3. W przypadku niepodjęcia służby kandydackiej po upływie okresu, o którym mowa w ust. 2, oraz w przypadku ponownego zajścia w ciążę żołnierza pełniącego służbę kandydacką — kobietę zwalnia się ze służby kandydackiej.

¹⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 166, poz. 1363 i Nr 200, poz. 1679 oraz z 2003 r. Nr 179, poz. 1750.

4. Zwolnienie ze służby kandydackiej następuje decyzją Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

5. W razie zwolnienia ze służby kandydackiej okres tej służby zalicza się żołnierzowi do czasu trwania zasadniczej służby wojskowej, określonej w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 135. 1. Żołnierze pełniący służbę kandydacką są obowiązani do zwrotu równowartości kosztów zakwaterowania, umundurowania i wyżywienia oraz innych nieodpłatnych świadczeń pieniężnych i rzeczowych otrzymanych w związku z nauką w przypadku zwolnienia ich ze służby kandydackiej z przyczyn określonych w art. 134 ust. 1 pkt 1 i 4—9.

2. Decyzję o ustaleniu równowartości kosztów, o których mowa w ust. 1, odroczeniu terminu ich zwrotu, rozłożeniu kosztów na raty lub o zwolnieniu żołnierza pełniącego służbę kandydacką z obowiązku ich zwrotu w całości lub części wydaje komendant szkoły wojskowej.

3. W przypadku gdy żołnierz pełniący służbę kandydacką nie uiścił dobrowolnie kosztów ustalonych w decyzji, ich wyegzekwowanie następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 136. Okres pełnienia służby kandydackiej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem.

Art. 137. 1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb powoływania do służby kandydackiej;
- 2) szczegółowe warunki i tryb przyjmowania do szkół wojskowych;
- 3) wysokość opłat z tytułu egzaminów wstępnych dla osób ubiegających się o przyjęcie do szkół wojskowych oraz szczegółowy tryb ich pobierania;
- 4) warunki i tryb mianowania na stopnie wojskowe żołnierzy pełniących służbę kandydacką;
- 5) sposób ustalania równowartości kosztów, o których mowa w art. 135 ust. 1, oraz warunki i tryb ich zwracania, a także przypadki, w których może nastąpić zwolnienie z obowiązku zwrotu kosztów lub rozłożenie ich na raty i odroczenie terminu płatności;
- 6) przebieg służby kandydackiej, warunki i tryb opiniowania żołnierzy pełniących służbę kandydacką, ich uprawnienia inne niż określone w ustawie oraz tryb postępowania związany ze zwalnianiem ze służby kandydackiej.

2. Rozporządzenie powinno w szczególności:

- 1) ustalić, że nabór do służby kandydackiej jest otwarty i konkurencyjny;

2) określić tryb ubiegania się o przyjęcie do szkół wojskowych, dokumenty wymagane przy ubieganiu się o przyjęcie do tych szkół oraz zakres i terminy składania egzaminów wstępnych;

3) określić, aby opłaty z tytułu egzaminów były porównywalne do opłat ponoszonych przy ubieganiu się do innych szkół publicznych;

4) określić, aby warunki mianowania uwzględniały poszczególne okresy nauki, opinie oraz wyniki uzyskiwane w nauce przez żołnierzy pełniących służbę kandydacką;

5) uwzględnić koszty faktycznie poniesione na zakwaterowanie, wyżywienie i umundurowanie oraz ich coroczną waloryzację, która następuje w drodze pomnożenia ich równowartości na dzień ukończenia kolejnego roku nauki przez średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, określony w ustawie budżetowej na dany rok;

6) określić przebieg i czas trwania nauki, z uwzględnieniem praktyk zawodowych i przerw wakacyjnych oraz urlopów z różnych tytułów.

Rozdział 9

Służba wojskowa żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny

Art. 138. 1. Żołnierzom zawodowym, którzy w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny będą pełnili zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych innych niż te, które zajmują w czasie pokoju, nadaje się przydziały mobilizacyjne na stanowiska przewidziane do objęcia w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny.

2. W przydziale mobilizacyjnym określa się stanowisko służbowe żołnierza zawodowego w jednostce wojskowej na czas wojny.

3. Przydział mobilizacyjny żołnierzowi zawodowemu nadaje się w formie rozkazu personalno-mobilizacyjnego.

4. Rozkaz personalno-mobilizacyjny wydają w czasie pokoju organy, o których mowa w art. 44 ust. 1 i 2.

5. Doręczenie żołnierzowi zawodowemu rozkazu personalno-mobilizacyjnego jest równoznaczne z nadaniem przydziału mobilizacyjnego.

6. Przydziały mobilizacyjne mogą być nadawane również żołnierzom pełniącym służbę kandydacką.

7. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb nadawania oraz unieważniania przydziałów mobilizacyjnych żołnierzom zawodowym i żołnierzom pełniącym służbę kandydacką, z uwzględnieniem w szczególności postępowania

przy nadawaniu oraz unieważnianiu przydziałów mobilizacyjnych.

Art. 139. Żołnierze zawodowi i żołnierze pełniący służbę kandydacką, którzy w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny pełni odpowiednio zawodową służbę wojskową albo służbę kandydacką, stają się z mocy prawa żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową w czasie wojny.

Art. 140. 1. Żołnierze zawodowi i żołnierze pełniący służbę kandydacką, którym nadano przydziały mobilizacyjne, w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny stawiają się niezwłocznie do pełnienia czynnej służby wojskowej w jednostkach wojskowych, do których nadano im przydziały mobilizacyjne.

2. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy lub żołnierz pełniący służbę kandydacką pełni służbę w czasie pokoju, niezwłocznie kieruje żołnierza, o którym mowa w ust. 1, zgodnie z posiadanym przez niego przydziałem mobilizacyjnym, a ubycie żołnierza stwierdza w rozkazie dziennym.

3. Objęcie przez żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką stanowiska służbowego określonego w nadanym przydziale mobilizacyjnym stwierdza w rozkazie dziennym dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz objął stanowisko służbowe. Stwierdzenie to jest równoznaczne ze zwolnieniem z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego.

Art. 141. Do żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny stosuje się przepisy ustawy, z wyłączeniem art. 8—18, 26, 28—30, 32, 34 ust. 1, art. 35—47, 54, 56, 60—65, 67—104, 111—123, 130 i 133—137.

Art. 142. 1. Żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową w czasie pokoju na stanowiskach służbowych w instytucjach cywilnych pełnią w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny nadal tę służbę na tych stanowiskach, jeżeli stanowiska te występują w strukturze organizacyjnej tych jednostek na czas wojny.

2. Żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w czasie pokoju w instytucjach cywilnych na stanowiskach służbowych niewystępujących w strukturze organizacyjnej na czas wojny w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny kierownik instytucji cywilnej niezwłocznie kieruje do dyrektora departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr w celu wyznaczenia do pełnienia służby w określonej jednostce wojskowej.

3. Żołnierze zawodowi w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny mogą być kierowani do pełnienia zawodowej służby wojskowej na odpowiednich stanowiskach służbowych poza Siłami Zbrojnymi.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wyznaczania żołnierzy zawodowych do służby poza Siłami Zbrojnymi w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny, w tym szczególności jednostki organizacyjne i stanowiska służbowe poza Siłami Zbrojnymi, w których żołnierze mogą pełnić zawodową służbę wojskową, oraz uprawnienia żołnierzy pełniących służbę w tych jednostkach.

Art. 143. 1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką wyznacza się w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny na stanowisko służbowe stosownie do potrzeb Sił Zbrojnych, w zależności od kwalifikacji, predyspozycji i opinii służbowej.

2. Organami właściwymi do wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny i zwalniania z tych stanowisk są:

- 1) Minister Obrony Narodowej — na wszystkie stanowiska służbowe do stopnia etatowego generała (admiranta) włącznie oraz których wyznaczenie wynika z postanowień odrębnych ustaw, z wyjątkiem stanowisk służbowych, na które wyznacza i z których zwalnia Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych;
- 2) Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych — na wszystkie stanowiska służbowe do stopnia etatowego generała (admiranta) włącznie w podległych mu jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 3—7;
- 3) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, dowódca rodzaju Sił Zbrojnych, Szef Wojskowych Służb Informacyjnych i Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego pułkownika (komandora) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 4—7;
- 4) dowódca korpusu, dowódca okręgu wojskowego, dowódca Garnizonu Warszawa i komendant akademii wojskowej — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego podpułkownika (komandora porucznika) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 5—7;
- 5) dowódca dywizji, flotylli i brygady niewchodzącej w skład dywizji oraz komendant wyższej szkoły oficerskiej — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego majora (komandora podporucznika) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 6 i 7;
- 6) dowódca brygady wchodzącej w skład dywizji i dowódca pułku — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 7;
- 7) pozostali niewymienieni w pkt 2—6 dowódcy jednostek wojskowych — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego starszego chorążego sztabowego (starszego chorążego sztabowego marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych;

8) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr — w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego pułkownika (komandora) włącznie w pozostałych niewymienionych w pkt 2—7 jednostkach organizacyjnych.

3. Do przenoszenia żołnierza zawodowego z jednostki wojskowej, w której zajmował stanowisko służbowe, do innej jednostki wojskowej jest uprawniony organ, któremu podlegają obie te jednostki, przy zachowaniu posiadanych uprawnień do wyznaczania na stanowiska.

4. Jeżeli właściwy organ nie ma możliwości wyznaczenia żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką na stanowisko służbowe, kieruje tego żołnierza do stanu zmiennego pododdziału uzupełnienia kadrowego bezpośredniego przełożonego.

5. Dowódcy jednostek wojskowych wykonujący na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. Nr 162, poz. 1117) zadania poza granicami państwa posiadają uprawnienia do wyznaczania żołnierzy zawodowych, o których mowa w ust. 2, na stanowiska służbowe w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny, przysługujące ich bezpośrednim przełożonym.

6. Warunkiem objęcia stanowiska służbowego jest posiadanie lub mianowanie na stopień wojskowy odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska, na jakie żołnierz zawodowy ma być wyznaczony.

Art. 144. 1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny zwalniana się z zajmowanego stanowiska służbowego:

- 1) jeżeli stwierdzono nieprzydatność na zajmowanym stanowisku, stwierdzoną w opinii specjalnej;
- 2) jeżeli wojskowa komisja lekarska orzekła jego niezdolność do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku;
- 3) gdy uległo likwidacji zajmowane przez niego stanowisko.

2. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny można zwolnić z zajmowanego stanowiska służbowego:

- 1) jeżeli złożył wniosek o zwolnienie z zajmowanego stanowiska;
- 2) w przypadku uzasadnionym potrzebami Sił Zbrojnych.

Art. 145. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wyznaczania żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę

kandydacką na stanowiska służbowe oraz zwalniania z tych stanowisk w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny, ze szczególnym uwzględnieniem struktury stanowisk, wymogów kwalifikacyjnych i zdrowotnych, opinii oraz wymaganej wiedzy specjalistycznej i ogólnej.

Art. 146. 1. Mianowanie żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny na wyższy stopień wojskowy, w obrębie korpusu kadry zawodowej Sił Zbrojnych, odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska służbowego, na jakie został wyznaczony, następuje z dniem objęcia stanowiska służbowego.

2. Mianowanie na wyższy stopień wojskowy następuje:

- 1) w przypadku stopnia wojskowego podporucznika (podporucznika marynarki) — w drodze postanowienia Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych;
- 2) w przypadku stopni wojskowych generałów (admiratów) — w drodze postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych lub Ministra Obrony Narodowej;
- 3) w pozostałych przypadkach — decyzjami organów, o których mowa w art. 143 ust. 2.

3. Dowódca jednostki wojskowej może czasowo powierzyć żołnierzowi zawodowemu lub żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką wykonywanie obowiązków służbowych na stanowisku służbowym zaszeregowanym do stopnia etatowego podporucznika (podporucznika marynarki), gdy posiada on niższy stopień wojskowy.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb mianowania żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką na wyższe stopnie wojskowe w związku z wyznaczeniem na wyższe stanowisko służbowe, ze szczególnym uwzględnieniem maksymalnego uproszczenia procedur dotyczących obiegu dokumentów w tych sprawach.

Art. 147. 1. W razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny żołnierze zagajają opiniowaniu specjalnemu.

2. Opinię specjalną sporządza się:

- 1) na zakończenie szkolenia trwającego co najmniej jeden miesiąc;
- 2) w przypadku niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku służbowym;
- 3) w razie wystąpienia o opinię przez sąd, prokuratora, Żandarmerię Wojskową lub Wojskowe Służby Informacyjne;

- 4) na żądanie dowódcy jednostki wojskowej zajmującego stanowisko służbowe nie niższe niż dowódca pułku (równorzędne);
- 5) na zarządzenie szefa organu kadrowego szczebla co najmniej dowódcy rodzaju Sił Zbrojnych;
- 6) w przypadku zwolnienia żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej.

Art. 148. 1. Przełożony, który sporządził opinię, zapoznaje niezwłocznie żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką z jej treścią.

2. Żołnierz zawodowy lub żołnierz pełniący służbę kandydacką potwierdza własnoręcznym podpisem zapoznanie się z opinią; w razie odmowy złożenia podpisu zapoznający czyni na opinii adnotację o tej odmowie.

3. Żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką przysługuje prawo wniesienia odwołania od wydanej o nim opinii do wyższego przełożonego, w terminie czternastu dni od dnia zapoznania się z treścią opinii.

4. Wyższy przełożony, do którego wniesiono odwołanie od opinii, rozstrzyga ostatecznie o treści tej opinii przez:

- 1) utrzymanie jej w mocy;
- 2) zmianę jej treści w całości lub części.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb opiniowania żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką, zapoznawania ich z treścią opinii oraz wnoszenia i rozpatrywania od nich odwołań, z uwzględnieniem poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, w tym przydatności do służby na zajmowanym stanowisku służbowym, cech osobowości żołnierza, w tym szczególnie odporności psychofizycznej na trudy służby, poziomu wykonywania zadań służbowych oraz predyspozycji do zajmowania wyższych stanowisk służbowych.

Art. 149. 1. W razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką może być udzielony urlop:

- 1) okolicznościowy — w wymiarze jednorazowo do piętnastu dni kalendarzowych;
- 2) zdrowotny — w wymiarze określonym przez wojskową komisję lekarską;
- 3) w drodze wyróżnienia — w wymiarze i na podstawie przepisów o dyscyplinie wojskowej.

2. Urlopu, o którym mowa w ust. 1, udziela dowódca jednostki wojskowej.

3. Żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką udającemu się na urlop przy-

śluguje prawo do bezpłatnego przejazdu do wybranej miejscowości w kraju i z powrotem.

4. Odwołanie żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką z urlopu przez dowódcę jednostki wojskowej może nastąpić w każdym czasie, jeżeli przemawiają za tym ważne względy służbowe.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb udzielania oraz odwoływania z urlopów, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem sposobu postępowania w przypadku odwołania z urlopu żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką.

Art. 150. W razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką przysługują bezpłatne świadczenia zdrowotne. Koszty tych świadczeń pokrywa się z budżetu państwa.

Art. 151. 1. Żołnierz zawodowy i żołnierz pełniący służbę kandydacką otrzymuje w razie ogłoszenia mobilizacji i ogłoszenia stanu wojennego uposażenie zasadnicze według zajmowanego stanowiska służbowego i inne należności, a w czasie wojny również dodatki wojenny.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką, inne należności, ich wysokość i warunki przyznawania oraz stawki i warunki przyznawania dodatku wojennego, z uwzględnieniem trybu i terminów ich wypłacania.

3. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 2, powinno określić stawki uposażenia zasadniczego i dodatku wojennego, zróżnicowane w zależności od rangi stanowiska służbowego, zakresu wykonywanych zadań służbowych, ponoszonej odpowiedzialności i wymaganych kwalifikacji, a w przypadku dodatku wojennego uzależnione ponadto od warunków pełnienia służby w czasie wojny. W przypadku innych należności rozporządzenie powinno dostosować rodzaje tych należności i ich wysokość do szczególnych warunków pełnienia służby w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny. Rozporządzenie powinno ustalić uproszczony tryb przyznawania dodatku wojennego i innych należności.

Art. 152. Wymiar czasu służby żołnierzy zawodowych i kandydatów na żołnierzy zawodowych w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny jest określony ich zadaniami służbowymi.

Art. 153. 1. Żołnierze zawodowi i żołnierze pełniący służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny pozostają w czynnej służbie wojskowej do dnia zwolnienia ich z tej służby.

2. Zwolnienie żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny z czynnej służby wojskowej następuje w razie:

- 1) uznania przez wojskową komisję lekarską za trwale niezdolnego do tej służby;
- 2) osiągnięcia przez żołnierza wieku sześćdziesięciu lat.

3. Zwolnienie żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką z czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny może nastąpić:

- 1) w razie uznania go przez wojskową komisję lekarską za czasowo niezdolnego do czynnej służby wojskowej;
- 2) w celu sprawowania opieki nad dziećmi do lat szesnastu, gdy oboje rodzice są żołnierzami lub gdy żołnierz samotnie sprawuje tę opiekę, a nie ma innego członka rodziny, któremu można powierzyć jej sprawowanie.

Art. 154. 1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny można zwolnić z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej:

- 1) wskutek niewywiązywania się z obowiązków służbowych, potwierdzonego w opinii specjalnej;
- 2) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego;
- 3) ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych.

2. Żołnierz zawodowy i żołnierz pełniący służbę kandydacką zwolniony w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej pełni nadal czynną służbę wojskową na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 155. 1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny zwalnia się z zawodowej służby wojskowej lub ze służby kandydackiej decyzją wydaną przez organ uprawniony do wyznaczenia na stanowisko służbowe.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, doręcza się żołnierzowi zawodowemu lub żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką wraz z opinią specjalną.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb zwalniania żołnierzy z zawodowej służby wojskowej i służby kandydackiej w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny. Rozporządzenie powinno w szczególności uwzględnić dwuinstancyjny tryb postępowania w tych sprawach, tryb zwal-

niania żołnierzy z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej, a także tryb przenoszenia do dal- szego pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny na zasadach określonych w przepi- sach ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszech- nym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 156. 1. Żołnierza zawodowego i żołnierza peł- niącego służbę kandydacką, który w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny poległ, zmarł lub został uznany za zmarłego albo zaginął, skreśla z ewidencji, o której mowa w art. 48 ust. 2, dowódca jednostki wojskowej, w któ- rej żołnierz zajmował stanowisko służbowe.

2. O skreśleniu z ewidencji, o której mowa w art. 48 ust. 2, lub odnalezieniu się żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką dowódca jed- nostki wojskowej powiadamia właściwe organy.

3. Dla żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką, którzy w razie ogłoszenia mobili- zacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny ponieśli, zmarli lub zostali uznani za zmarłych albo za- ginęli, prowadzi się odrębną ewidencję.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, organy prowadzące ewidencję, o któ- rej mowa w ust. 3, a także zakres i sposób prowadze- nia tej ewidencji, z uwzględnieniem miejsca zgonu lub zaginięcia i okoliczności, w których nastąpiło to zda- renie.

Rozdział 10

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 157. W ustawie z dnia 31 marca 1965 r. o wyż- szym szkolnictwie wojskowym (Dz. U. z 1992 r. Nr 10, poz. 40, z późn. zm.¹⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 21 uchyla się ust. 2;
- 2) w art. 24:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zwolnienie z wyższej szkoły wojskowej stu- chacza będącego żołnierzem zawodowym następuje w przypadku zwolnienia z zawo- dowej służby wojskowej z przyczyn określo- nych w art. 111 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750).”

b) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zwolnienia z zawodowej służby wojskowej z przyczyn określonych w art. 111 pkt 6 i 11—15 oraz art. 112 pkt 1 ustawy z dnia

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 7, poz. 44, z 1997 r. Nr 96, poz. 590, Nr 107, poz. 688, Nr 115, poz. 741 i Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 141, poz. 1184.

11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych,”;

3) uchyla się art. 26.

Art. 158. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, z późn. zm.¹⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 58 w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1) mężczyźni, począwszy od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą osiemnaście lat życia, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą pięćdziesiąt lat, a posiadający stopień oficerski — sześćdziesiąt lat życia,
- 2) kobiety posiadające kwalifikacje przydatne do tej służby, począwszy od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą osiemnaście lat życia, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą czterdzieści lat, a posiadające stopień oficerski — pięćdziesiąt lat życia.”;

2) w art. 59 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Żołnierzami w czynnej służbie wojskowej, w rozumieniu niniejszej ustawy, są osoby, które:”;

3) w art. 74:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Ze względu na posiadany stopień wojskowy żołnierze są szeregowymi, podoficerami lub oficerami.

2. Stopniami wojskowymi są następujące stopnie, z zastrzeżeniem ust. 2a:

1) szeregowych:

- a) szeregowy,
b) starszy szeregowy,

2) podoficerów:

- a) kapral,
b) starszy kapral,
c) plutonowy,
d) sierżant,
e) starszy sierżant,
f) młodszy chorąży,
g) chorąży,
h) starszy chorąży,
i) starszy chorąży sztabowy,

3) oficerów:

- a) młodszych:
— podporucznik,
— porucznik,
— kapitan,

b) starszych:

- major,
— podpułkownik,
— pułkownik,

c) generałów:

- generał brygady,
— generał dywizji,
— generał broni,
— generał.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W Marynarce Wojennej stopniami wojskowymi są odpowiednio stopnie:

1) szeregowych:

- a) marynarz,
b) starszy marynarz,

2) podoficerów:

- a) mat,
b) starszy mat,
c) bosmanmat,
d) bosman,
e) starszy bosman,
f) młodszy chorąży marynarki,
g) chorąży marynarki,
h) starszy chorąży marynarki,
i) starszy chorąży sztabowy marynarki,

3) oficerów:

a) młodszych:

- podporucznik marynarki,
— porucznik marynarki,
— kapitan marynarki,

b) starszych:

- komandor podporucznik,
— komandor porucznik,
— komandor,

c) admirałów:

- kontradmirał,
— wiceadmirał,
— admirał floty,
— admirał.”;

4) w art. 78:

- a) w ust. 1 uchyla się pkt 4,
b) uchyla się ust. 2 i 4;

5) w art. 103:

a) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) dla oficerów — osiemnastu miesięcy.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Ćwiczenia wojskowe odbyte w stopniu szeregowego lub w stopniu podoficerskim zalicza

¹⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 732, Nr 113, poz. 984 i 985, Nr 156, poz. 1301, Nr 166, poz. 1363, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679 i 1687 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874 i Nr 139, poz. 1326.

się do łącznego czasu ćwiczeń wojskowych ustalonego dla oficerów.”.

Art. 159. W ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693, z późn. zm.¹⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł ustawy otrzymuje brzmienie:

„o uposażeniu żołnierzy niezawodowych”;

2) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. Ustawa określa uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową, nadterminową zasadniczą służbę wojskową, przeszkolenie wojskowe, ćwiczenia wojskowe i okresową służbę wojskową oraz pełniących służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.”;

3) w art. 2:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Inne należności pieniężne obejmują:

- 1) nagrody i zapomogi,
- 2) należności za podróże służbowe,
- 3) należności w związku ze zwolnieniem z czynnej służby wojskowej,
- 4) zasiłki pogrzebowe, odprawy pośmiertne, zwrot kosztów pogrzebu.”,

b) uchyla się ust. 3—5;

4) w art. 3 uchyla się ust. 2;

5) w art. 4:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierzom mogą być przyznawane:

- 1) nagrody — w szczególności w związku z przejawianiem inicjatywy w służbie albo wykonywaniem zadań służbowych wymagających szczególnie dużego nakładu pracy, w tym poza określonym czasem służby, w skróconych terminach lub w warunkach szczególnie utrudnionych,
- 2) zapomogi — w przypadku zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci członka rodziny oraz innych przyczyn powodujących istotne pogorszenie warunków materialnych.”,

b) uchyla się ust. 1a,

c) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki

przyznawania żołnierzom nagród i zapomóg, uwzględniając okoliczności uzasadniające przyznanie żołnierzowi nagrody lub zapomogi, właściwość przełożonych oraz tryb postępowania w tych sprawach.”;

6) uchyla się art. 5;

7) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. Żołnierzowi delegowanemu do wykonywania zadań służbowych poza stałym miejscem odbywania służby przysługują należności za podróże służbowe.

2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość, tryb przyznawania należności za podróże służbowe, z uwzględnieniem sposobu obliczania czasu podróży służbowej oraz rodzaju należności i sposobu ustalania ich wysokości oraz terminów i trybu wypłaty tych należności.”;

8) w art. 8:

a) w ust. 1 uchyla się pkt 3,

b) uchyla się ust. 2;

9) w art. 9:

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, organami wojskowymi właściwymi w sprawach określonych w przepisach ustawy są dowódcy jednostek wojskowych zajmujący stanowisko służbowe dowódcy batalionu (równorzędne) lub wyższe w stosunku do wszystkich żołnierzy odbywających służbę w podległej jednostce wojskowej.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Stanowiskami służbowymi równorzędnymi stanowisku dowódcy batalionu, o którym mowa w ust. 5, są stanowiska:

- 1) dowódcy dywizjonu lub eskadry,
- 2) dowódcy okrętu II rangi,
- 3) inne stanowiska służbowe dowódców jednostek wojskowych, jeżeli stanowiska te zostały zaszeregowane do stopnia etatowego co najmniej majora (komandora podporucznika).”;

10) uchyla się rozdział 2;

11) tytuł rozdziału 3 otrzymuje brzmienie:

„Uposażenie i inne należności pieniężne”;

12) w art. 27:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierzowi odbywającemu okresową służbę wojskową przysługują:

- 1) uposażenie zasadnicze,

¹⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 166, poz. 1363 i Nr 200, poz. 1679 oraz z 2003 r. Nr 166, poz. 1609.

- 2) dodatki do uposażenia zasadniczego,
 - 3) ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy,
 - 4) zasiłek pogrzebowy,
 - 5) odprawa pośmiertna,
 - 6) pokrycie kosztów pogrzebu ze środków budżetu państwa z części, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej
- w wysokości i na zasadach określonych jak dla żołnierzy zawodowych w przepisach ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750).”,

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Żołnierzowi służby okresowej zwolnionemu z czynnej służby wojskowej niespełniającemu warunków do nabycia prawa do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej, od jego uposażenia wypłaconego po dniu 31 grudnia 1998 r. do dnia zwolnienia ze służby, od którego nie odprowadzono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przekazuje się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki za ten okres przewidziane w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.²⁰⁾) na zasadach określonych w art. 6a ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 108, z późn. zm.²¹⁾).”;

13) uchyla się art. 28;

14) w art. 30:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1, mogą być przyznane do uposażenia dodatek funkcyjny i dodatki uzasadnione szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej.”,

b) uchyla się ust. 3 i 4;

15) w art. 31 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1, wyznaczonym na stanowiska służbowe przewidziane w etatach dla żołnierzy zawodowych dowódcy jednostki wojskowej przyznaje dodatek funkcyjny w wysokości do 15% uposażenia zasadniczego przystępującego żołnierzowi według stopnia wojskowego.”;

16) w art. 33:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Członkom rodziny zmarłego żołnierza przysuguje jednorazowa odprawa w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, a jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową — w wysokości trzymiesięcznego uposażenia.”,

b) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. Do obliczenia wysokości odprawy, o której mowa w ust. 2, przyjmuje się najniższą stawkę uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego w odpowiednim stopniu wojskowym obowiązującego w dniu śmierci żołnierza. Do obliczenia wysokości odprawy dla żołnierzy posiadających stopień wojskowy szeregowego (marynarza) przyjmuje się uposażenie przewidziane dla stopnia wojskowego starszego szeregowego (starszego marynarza).

5. Odprawę i ekwiwalent, o których mowa w ust. 2 i 3, wypłaca się małżonkowi, dzieciom, rodzicom lub rodzeństwu zmarłego żołnierza.”;

17) uchyla się art. 35;

18) art. 36 i 37 otrzymują brzmienie:

„Art. 36. W okresie choroby, urlopu i zwolnienia od zajęć służbowych żołnierz zachowuje prawo do pobieranego ostatnio uposażenia i innych należności pieniężnych, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na wysokość uposażenia zasadniczego lub na prawo do dodatków i innych należności pieniężnych.

Art. 37. 1. Żołnierzowi, który został zawieszony w czynnościach służbowych albo tymczasowo aresztowany, zawiesza się od najbliższego terminu płatności wypłatę połowy uposażenia zasadniczego oraz wypłatę dodatków o charakterze stałym.

2. W razie umorzenia postępowania karnego lub dyscyplinarnego albo uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu żołnierz otrzymuje zawieszoną część uposażenia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia, w którym uposażenie stało się wymagalne, choćby

²⁰⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459, Nr 72, poz. 748, Nr 100, poz. 1080, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 130, poz. 1452 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 155, poz. 1287, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498, Nr 65, poz. 595, Nr 135, poz. 1268, Nr 166, poz. 1609, Nr 149, poz. 1450 i Nr 170, poz. 1651.

²¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498 i Nr 166, poz. 1609 i Nr 179, poz. 1750.

umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu żołnierza z czynnej służby wojskowej.”;

19) art. 40—43 otrzymują brzmienie:

„Art. 40. 1. Z uposażenia żołnierza odbywającego okresową służbę wojskową mogą być dokonywane potrącenia w granicach i na zasadach określonych w przepisach szczególnych stosowanych do wynagrodzeń za pracę, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 oraz art. 43.

2. Przez uposażenie, o którym mowa w ust. 1, należy rozumieć uposażenie zasadnicze i dodatki do uposażenia zasadniczego wymienione w art. 27 ust. 1 pkt 1 i 2, ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wymieniony w art. 27 ust. 1 pkt 3, i odprawę, o której mowa w art. 27 ust. 2.

3. Odprawa z tytułu zwolnienia z okresowej służby wojskowej, o której mowa w art. 27 ust. 2, podlega egzekucji wyłącznie na zaspokojenie zaległych świadczeń alimentacyjnych, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z ust. 1.

Art. 41. 1. Z uposażenia żołnierza odbywającego nadterminową zasadniczą służbę wojskową mogą być dokonywane potrącenia w granicach i na zasadach określonych w przepisach szczególnych stosowanych do wynagrodzeń za pracę, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 oraz art. 43.

2. Przez uposażenie, o którym mowa w ust. 1, należy rozumieć uposażenie zasadnicze i dodatki do uposażenia zasadniczego, wymienione w art. 30, odprawę, o której mowa w art. 32 ust. 2, i ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wymieniony w art. 32a.

3. Odprawa z tytułu zwolnienia z nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, o której mowa w art. 32 ust. 2, podlega egzekucji wyłącznie na zaspokojenie zaległych świadczeń alimentacyjnych, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z ust. 1.

Art. 42. 1. Z uposażenia żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową, ćwiczenia wojskowe lub przeszkolenie wojskowe albo pełniących służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny mogą być dokonywane potrącenia tylko na zaspokojenie roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej jednostce wojskowej i kary pieniężne orzeczone w postępowaniu dyscyplinarnym, z tym że łączna wysokość po-

trąceń nie może przekroczyć 50 % miesięcznego uposażenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do odpraw, o których mowa w art. 32 ust. 1, 3 i 4.

Art. 43. Przepisów art. 40—42 nie stosuje się do zaliczek pobranych przez żołnierza do rozliczenia, które potrąca się z uposażenia i innych należności pieniężnych w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń dokonywanych z innych tytułów.”;

20) uchyla się art. 44;

21) w art. 45 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

1) terminy płatności uposażenia i innych należności pieniężnych z uwzględnieniem, że wypłata uposażenia będzie dokonywana miesięcznie z góry;

2) szczegółowe warunki i tryb pokrywania przez wojsko kosztów pogrzebu żołnierzy; w szczególności z uwzględnieniem organów wojskowych właściwych w tych sprawach oraz maksymalnych wysokości kosztów pogrzebu żołnierza organizowanego na koszt wojska.”;

22) uchyla się art. 48.

Art. 160. W ustawie z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 108 i Nr 74, poz. 676 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498 i Nr 166, poz. 1609) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) uposażenie — uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym i miesięczną równowartością dodatkowego uposażenia rocznego, należnych żołnierzowi zawodowemu stosownie do przepisów ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750),”;

2) po art. 6 dodaje się art. 6a w brzmieniu:

„Art. 6a. 1. Jeżeli żołnierz zwolniony z czynnej służby nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej, od uposażenia wypłaconego żołnierzowi po dniu 31 grudnia 1998 r. do dnia zwolnienia ze służby, od którego nie odprowadzono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przekazuje się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki za ten okres przewidziane w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń spo-

- tecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.²²⁾).
2. Przez uposażenie stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o którym mowa w ust. 1, rozumie się:
 - 1) kwotę najniższego wynagrodzenia ustalaną na podstawie odrębnych przepisów — za okres służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego przed dniem 1 stycznia 2003 r.,
 - 2) kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu roku poprzedniego, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów — za okres służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego po dniu 31 grudnia 2002 r.,
 - 3) uposażenie stanowiące podstawę wymiaru składek na podstawie art. 18 ustawy, o której mowa w ust. 1 — za pozostałe okresy służby.
 3. Składki, o których mowa w ust. 1, przekazuje się również w przypadku, gdy żołnierz spełnia jedynie warunki do nabycia prawa do wojskowej renty inwalidzkiej. Przekazanie składek następuje na wniosek żołnierza.
 4. Składki podlegają waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji składek określonym na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z późn. zm.²³⁾).
 5. Przy obliczaniu kwoty należnych składek, waloryzowanych na podstawie ust. 4, stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 1 oraz art. 22 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, o której mowa w ust. 1.
 6. Przepisy ust. 1—5 stosuje się również do żołnierza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., jeżeli po zwolnieniu ze służby, pomimo spełnienia warunków do nabycia prawa do emerytury wojskowej, zgłosił wnioski o przyznanie emerytury z tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym.
 7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, kwotę należnych, zwaloryzowanych składek przekazuje się niezwłocznie na podstawie zawiadomienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o nabyciu przez żołnierza prawa do emerytury przewidzianej w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
 8. Kwota należnych, zwaloryzowanych składek stanowi przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
 9. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek, o których mowa w ust. 1, 3, 4 i 7, oraz jednostki do tego właściwe, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego, niezwłocznego wykonywania czynności związanych z przekazywaniem tych składek.
 10. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek, o których mowa w ust. 1, 3, 4 i 7, za żołnierzy zawodowych pełniących służbę w jednostkach podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz jednostki do tego właściwe, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego i niezwłocznego wykonywania czynności związanych z przekazywaniem tych składek.”.

²²⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459, Nr 72, poz. 748, Nr 100, poz. 1080, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 130, poz. 1452 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 155, poz. 1287, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498, Nr 65, poz. 595, Nr 135, poz. 1268, Nr 149, poz. 1450, Nr 166, poz. 1609 i Nr 170, poz. 1651.

²³⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924, Nr 89, poz. 968, Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679, Nr 240, poz. 2054 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498, Nr 135, poz. 1268 i Nr 166, poz. 1609.

Art. 161. W ustawie z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 368, z późn. zm.²⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

²⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984 i Nr 240, poz. 2055 oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 718, Nr 101, poz. 944 i Nr 134, poz. 1267.

1) w art. 21 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Na zakwaterowanie żołnierzy zawodowych, pełniących zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej są przeznaczone osobne kwatery stałe, zwane dalej „kwaterami”, pozostające w zasobach Agencji, w tym również określone w art. 17 pkt 6.”;

2) w art. 22:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prawo do kwatery przysługuje żołnierzowi zawodowemu, o którym mowa w art. 21 ust. 1, od dnia rozpoczęcia pełnienia zawodowej służby wojskowej na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej.”,

b) uchyla się ust. 2,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Żołnierzom zawodowym pełniącym zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej i innym osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Ministerstwie Obrony Narodowej można przydzielić kwaterę funkcyjną na czas zajmowania określonego stanowiska służbowego. Do kwater tych nie stosuje się norm powierzchni mieszkalnej. Żołnierz otrzymujący kwaterę funkcyjną może zachować prawo do dotychczas zajmowanej kwatery. Przepisy art. 36 stosuje się odpowiednio.”;

3) w art. 23:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Żołnierz zwolniony z zawodowej służby wojskowej, którą pełnił na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, zachowuje, z zastrzeżeniem ust. 2, prawo do kwatery, jeżeli nabył uprawnienia do:

- 1) emerytury wojskowej,
- 2) wojskowej renty inwalidzkiej.

2. Żołnierz zwolniony z zawodowej służby wojskowej, którą pełnił na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, jeżeli nie nabył uprawnień do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej, w przypadku wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej przez właściwy organ z powodu rozformowania jednostki wojskowej lub zmniejszenia stanu etatowego w korpusie kadry zawodowej Sił Zbrojnych albo gdy uległo likwidacji stanowisko służbowe, które żołnierz zajmował, zachowuje prawo do zajmowanej kwatery. W tym przypadku przepisu art. 58 ust. 5 nie stosuje się.”,

b) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na podstawie kontrak-

tu na pełnienie służby stałej, spełniającego warunki wymagane do uzyskania emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej, oraz żołnierza, o którym mowa w ust. 2,”;

4) w art. 24 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Przydział kwatery może nastąpić wyłącznie w okresie pełnienia zawodowej służby wojskowej na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej.

4. Jeżeli do czasu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej pełnionej na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej żołnierzowi nie przydzielono kwatery lub nie wypłacono ekwiwalentu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, z dniem zwolnienia ze służby wypłaca się mu ten ekwiwalent. Przepis art. 47 stosuje się odpowiednio.”;

5) w art. 25 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Żołnierz zwolniony z zawodowej służby wojskowej pełnionej na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej zachowuje uprawnienia do świadczenia, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 23 ust. 1 pkt 2. Prawo to przysługuje przez czas posiadania uprawnień do wojskowej renty inwalidzkiej, jednak nie dłużej niż przez okres najmu lokalu mieszkalnego zajmowanego w dniu zwolnienia ze służby.

2. W razie śmierci żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej, którego śmierć pozostaje w związku ze służbą wojskową, prawo do świadczenia, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2, nabywają członkowie rodziny uprawnieni do wojskowej renty rodzinnej, jeżeli świadczenie to było wypłacane żołnierzowi przed śmiercią. Prawo to przysługuje przez czas posiadania uprawnień do wojskowej renty rodzinnej po żołnierzu, jednak nie dłużej niż przez okres najmu lokalu mieszkalnego dotychczas zajmowanego.”;

6) w art. 26 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej kwatery przysługującej żołnierzowi zawodowemu uwzględnia się zajmowane stanowisko służbowe oraz stan rodzinny. Norma powierzchni mieszkalnej przysługująca osobie uprawnionej do kwatery z jednego tytułu wynosi 7—10 m².”;

7) w art. 41 w ust. 1 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) wypowiedział stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej i ciąży na nim obowiązek zwrotu kosztów poniesionych przez wojsko na jego naukę, chyba że zachował prawo do kwatery na podstawie art. 23 ust. 1,”;

8) w art. 44 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierze zwolnieni z zawodowej służby woj-

skowej pełnionej na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, którzy nie zachowują prawa do kwatery, członkowie rodzin zmarłych żołnierzy oraz emerytów i rencistów wojskowych, którzy nie nabywają prawa do kwatery, oraz inne osoby, których prawo do kwatery wygasło, mogą zamieszkiwać w dotychczasowym lokalu na podstawie umowy najmu zawartej z dyrektorem oddziału terenowego Agencji. Osoby te wnoszą opłaty odpowiadające kosztom eksploatacji i remontów lokalu mieszkalnego w tym budynku. Jeżeli osoby te odmawiają zawarcia umowy, podlegają przymusowemu przekwaterowaniu do lokalu socjalnego na ich koszt.”;

9) w art. 47 w ust. 7 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w przypadku gdy ciąży na nim obowiązek zwrotu kosztów poniesionych przez wojsko na jego naukę — w całości,”;

10) w art. 49:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Świadczenie finansowe umożliwiające pokrycie kosztów najmu lokalu mieszkalnego przysługuje:

1) żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej:

a) posiadającemu członków rodziny, których uwzględnia się przy ustalaniu przysługującej mu powierzchni mieszkalnej kwatery, jeżeli Agencja nie może mu przydzielić odpowiedniej kwatery lub zapewnić tymczasowego zakwaterowania z rodziną,

b) nieposiadającemu członków rodziny, jeżeli Agencja nie może mu przydzielić odpowiedniej kwatery lub zapewnić zakwaterowania w internacie,

2) żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej, posiadającemu członków rodziny w rozumieniu art. 26 ust. 2.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Świadczenie finansowe nie przysługuje żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, jeżeli otrzymał ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 2.”;

11) w art. 51 w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej,

2) żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej,”;

12) w art. 52 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Na wniosek żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, uprawnionego do zakwaterowania w internacie, dyrektor oddziału terenowego Agencji może tymczasowo zakwaterować go, wraz z członkami rodziny uwzględnianymi przy ustalaniu przysługującej powierzchni mieszkalnej kwatery, w kwaterze zastępczej.

3. Dyrektor oddziału terenowego Agencji może, w miarę posiadanych możliwości, zakwaterować żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej, posiadającego członków rodziny, w innym pomieszczeniu mieszkalnym wykorzystywanym na zakwaterowanie tymczasowe.”.

Art. 162. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.²⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 324 w § 1 uchyla się pkt 1;

2) uchyla się art. 325;

3) art. 328 otrzymuje brzmienie:

„Art. 328. Sąd może orzec degradację tylko wobec osoby, która w chwili popełnienia czynu zabronionego była żołnierzem, chociażby przestała nim być w chwili orzekania.”;

4) art. 332 otrzymuje brzmienie:

„Art. 332. § 1. W razie orzeczenia za zbiegające się przestępstwa pozbawienia praw publicznych i degradacji lub wydalenia z zawodowej służby wojskowej sąd orzeka tylko pozbawienie praw publicznych.

§ 2. W razie orzeczenia za zbiegające się przestępstwa degradacji oraz wydalenia z zawodowej służby wojskowej sąd orzeka tylko degradację.”;

5) w art. 338 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych, okresowej służby wojskowej oraz nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, a także do oficerów i podoficerów rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe.”.

²⁵⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 oraz z 2003 r. Nr 111, poz. 1061 i Nr 121, poz. 1142.

Art. 163. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.²⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 233 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) oficerów,”;

2) art. 237 otrzymuje brzmienie:

„Art. 237. W razie orzeczenia wobec żołnierza wydalenia z zawodowej służby wojskowej lub degradacji sąd zarządza wykonanie orzeczonego środka przez właściwego dowódcę oraz zawiadamia o treści orzeczenia odpowiedni w sprawach kadrowych organ wojskowy.”.

Art. 164. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 370 i Nr 240, poz. 2052) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 w ust. 1 uchyla się pkt 6;

2) w art. 8 uchyla się ust. 6;

3) w art. 22 w ust. 1 uchyla się pkt 7 i 8;

4) uchyla się art. 27;

5) w art. 59 w ust. 2:

a) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) wymienioną w pkt 9 — przełożony dyscyplinarny zajmujący stanowisko służbowe nie niższe niż dowódca jednostki wojskowej,”,

b) uchyla się pkt 4;

6) w art. 65 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) żołnierzy zasadniczej służby wojskowej, studentów i absolwentów szkół wyższych odbywających przeszkolenie wojskowe, żołnierzy rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe i okresową służbę wojskową oraz żołnierzy nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, a także kandydatów na żołnierzy zawodowych oraz szeregowych zawodowych i podoficerów zawodowych — odpowiednio podoficer zawodowy lub oficer zawodowy,”;

7) w art. 88 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Karę dyscyplinarną, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 1, 2 i 9, uważa się za wykonaną z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.”;

8) w art. 99 w ust. 1 uchyla się pkt 2.

Art. 165. W ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.²⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2) pracownicy — rozumie się osoby zatrudnione w jednostkach, o których mowa w pkt 1, oraz żołnierzy zawodowych, żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową, żołnierzy odbywających okresową służbę wojskową, funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej — z wyjątkiem pełniących służbę kandydacką — oraz funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Więziennej i Służby Celnej,

3) wynagrodzenia — rozumie się wynagrodzenia i inne świadczenia wynikające ze stosunku pracy osób zatrudnionych w jednostkach, o których mowa w pkt 1, oraz uposażenia, nagrody roczne i uznaniowe oraz dodatkowe uposażenia roczne, a także zapomogi przysługujące na podstawie odrębnych ustaw żołnierzom i funkcjonariuszom, o których mowa w pkt 2,”;

2) w art. 5 w pkt 1 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) żołnierze zawodowi i funkcjonariusze, o których mowa w art. 2 pkt 2,”;

3) po art. 29e dodaje się art. 29f w brzmieniu:

„Art. 29f. Przez żołnierzy zawodowych, o których mowa w art. 5 pkt 1 lit. c), rozumie się również żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową, którzy rozpoczęli odbywanie tej służby przed dniem 1 lipca 2004 r.”.

Art. 166. W ustawie z dnia 25 maja 2001 r. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy (Dz. U. Nr 89, poz. 967) w art. 2 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) żołnierz — należy przez to rozumieć żołnierza w czynnej służbie wojskowej, o którym mowa w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750) i w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 732, Nr 113, poz. 984 i 985, Nr 156, poz. 1301, Nr 166, poz. 1363, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679 i 1687 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874, Nr 139, poz. 1326 i Nr 179, poz. 1750);

²⁶⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1318, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 111, poz. 1194 i Nr 151, poz. 1686, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 121, poz. 1033 i Nr 200, poz. 1679 oraz z 2003 r. Nr 111, poz. 1061 i Nr 142, poz. 1380.

²⁷⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 19, poz. 239, z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 100, poz. 1080 i Nr 154, poz. 1784 i 1799, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 152, poz. 1267, Nr 213, poz. 1802 i Nr 214, poz. 1805 oraz z 2003 r. Nr 149, poz. 1454 i Nr 166, poz. 1609.

2) uposażeniu przysługującym żołnierzowi — należy przez to rozumieć uposażenie zasadnicze, wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne żołnierzowi w dniu wyrządzenia szkody, o którym mowa odpowiednio w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych i w ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693, Nr 153, poz. 1271, Nr 166, poz. 1363 i Nr 200, poz. 1679 oraz z 2003 r. Nr 166, poz. 1609 i Nr 179, poz. 1750),”.

Art. 167. W ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 83, poz. 760) w art. 2 w ust. 2 uchyla się pkt 1.

Art. 168. W ustawie z dnia 9 lipca 2003 r. o Wojskowych Służbach Informacyjnych (Dz. U. Nr 139, poz. 1326) w art. 8 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister Obrony Narodowej wyznacza Szefa WSI i jego zastępców spośród żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej.”.

Rozdział 11

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 169. Sprawy wszczęte, lecz niezakończone ostateczną decyzją przed dniem 1 lipca 2004 r., prowadzi się nadal według przepisów dotychczasowych.

Art. 170. 1. Żołnierze zawodowi pełniący w dniu 30 czerwca 2004 r. zawodową służbę wojskową jako:

- 1) stałą — stają się z mocy prawa żołnierzami zawodowymi pełniącymi służbę na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej;
- 2) kontraktową — stają się z mocy prawa żołnierzami zawodowymi pełniącymi służbę na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej, nie dłużej jednak niż na okres, na jaki został zawarty dotychczasowy kontrakt.

2. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1, nie przysługuje prawo do zasiłku, o którym mowa w art. 82, z wyjątkiem żołnierzy, którzy na podstawie dotychczasowych przepisów nie otrzymali zasiłku na zagospodarowanie.

3. Żołnierzom zawodowym, o których mowa w ust. 1 pkt 1, organy uprawnione do wyznaczenia na stanowiska służbowe wymienione w art. 44 ust. 1 i 2 doręczają decyzje o wyznaczeniu z dniem 1 lipca 2004 r. na stanowiska służbowe.

4. Żołnierzy zawodowych, w stosunku do których decyzje o wyznaczeniu na stanowiska służbowe stały się ostateczne, uznaje się za żołnierzy, którzy z dniem

1 lipca 2004 r. objęli stanowiska służbowe, na które zostali wyznaczeni.

Art. 171. Żołnierze zawodowi, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy wchodzi w skład organów spółek, innych przedsiębiorców oraz fundacji, uczestniczą w pracach tych organów na zasadach obowiązujących przed dniem 30 czerwca 2004 r., nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2004 r.

Art. 172. 1. Żołnierza zawodowego, który w dniu 30 czerwca 2004 r. spełniał określone w dotychczasowych przepisach wymagania do zajmowania stanowiska służbowego o określonym stopniu etatowym, uważa się za spełniającego warunki do wyznaczenia na to samo lub równorzędne stanowisko służbowe.

2. Żołnierza zawodowego posiadającego w dniu 30 czerwca 2004 r. tytuł oficera dyplomowanego traktuje się jako żołnierza posiadającego tytuł równorzędny tytułowi zawodowemu magistra.

3. Absolwentów wyższych szkół wojskowych, którzy rozpoczęli studia przed dniem 1 lipca 2004 r., w przypadku gdy obowiązujący w tych szkołach program nauczania nie przewidywał uzyskania przez nich tytułu zawodowego magistra (równorzędnego), mianuje się na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) i wyznacza na stanowiska służbowe pomimo niespełniania wymogów w zakresie wykształcenia.

4. Absolwentów Wojskowego Liceum Muzycznego, którzy ukończą to liceum po dniu 1 lipca 2004 r., mianuje się na stopień wojskowy kaprała (mata), z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Absolwenci, o których mowa w ust. 4, którzy posiadają wyższy stopień wojskowy od stopnia kaprała (mata), kończą Wojskowe Liceum Muzyczne w stopniu, jaki posiadają.

Art. 173. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową w okresie próbnym może oświadczyć na piśmie, najpóźniej w terminie do dnia 31 lipca 2004 r., o zamiarze rozwiązania stosunku służbowego. W takim przypadku z dniem upływu okresu próbnego żołnierz zawodowy zwalnia się z zawodowej służby wojskowej.

Art. 174. 1. Żołnierz zawodowy przeniesiony na podstawie ustawy, o której mowa w art. 189:

- 1) do rezerwy kadrowej — pozostaje nadal w tej rezerwie, nie dłużej jednak niż do końca okresu, na jaki został do niej przeniesiony;
- 2) w stan nieczynny — pozostaje nadal w tym stanie, nie dłużej jednak niż do końca okresu, na jaki został do niego przeniesiony;
- 3) do dyspozycji — pozostaje nadal w dyspozycji, nie dłużej jednak niż do końca okresu, na jaki został do niej przeniesiony, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Żołnierzy zawodowych, o których mowa w ust. 1, jeżeli nie zostali wyznaczeni na stanowiska służbowe po upływie odpowiedniego okresu, o którym mowa w ust. 1, zwalnia się z zawodowej służby wojskowej z dniem upływu tego okresu.

3. Jeżeli żołnierz zawodowy pozostaje w dyspozycji, o której mowa w ust. 1 pkt 3, dłużej niż dwanaście miesięcy, jego zwolnienie z zawodowej służby wojskowej następuje z mocy prawa z dniem 31 lipca 2004 r.

Art. 175. 1. Przepisu art. 31 nie stosuje się do żołnierza zawodowego pełniącego w dniu 1 lipca 2004 r. zawodową służbę wojskową, posiadającego niższy stopień wojskowy od stopnia etatowego stanowiska służbowego, które zajmuje.

2. Żołnierz zawodowy, o którym mowa w ust. 1, w terminie do dnia 31 grudnia 2006 r. może być:

- 1) mianowany do stopnia wojskowego odpowiadającego stopniowi etatowemu zajmowanego stanowiska służbowego, z zastrzeżeniem ust. 3;
- 2) wyznaczony, za jego zgodą, na stanowisko o stopniu etatowym odpowiadającym posiadanemu przez żołnierza stopniowi wojskowemu.

3. W przypadku gdy różnica między posiadanym przez żołnierza zawodowego stopniem wojskowym a stopniem etatowym stanowiska służbowego, które zajmuje, jest większa niż jeden stopień, wówczas mianowanie żołnierza zawodowego może następować nie częściej niż raz w roku, pod warunkiem posiadania przez niego pozytywnej opinii specjalnej wydanej na tę okoliczność.

4. Jeżeli mianowanie lub wyznaczenie, o którym mowa w ust. 2, nie nastąpiło, żołnierza zwalnia się z zawodowej służby wojskowej z mocy prawa z dniem 1 stycznia 2007 r.

Art. 176. 1. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową w dniu 1 lipca 2004 r., posiadający wyższy stopień wojskowy od stopnia etatowego stanowiska służbowego, które zajmuje, w terminie do dnia 31 grudnia 2006 r.:

- 1) jest wyznaczany na stanowisko o stopniu etatowym odpowiadającym posiadanemu przez niego stopniowi wojskowemu lub
- 2) zajmuje dotychczasowe stanowisko, po złożeniu przez niego pisemnej zgody na występowanie, począwszy od dnia 1 stycznia 2007 r., w czasie wykonywania obowiązków służbowych w oznaczeniu stopnia wojskowego odpowiadającego stopniowi etatowemu zajmowanego stanowiska.

2. Jeżeli wyznaczenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie nastąpi i żołnierz zawodowy nie złoży oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, żołnierza zwalnia się z zawodowej służby wojskowej z mocy prawa z dniem 31 grudnia 2006 r.

Art. 177. 1. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową w dniu 1 lipca 2004 r., którego stanowisko służbowe zostało zaszeregowane do stanowiska służbowego w korpusie szeregowych zawodowych, może pełnić służbę, po złożeniu pisemnej zgody, na zmienionym stanowisku, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2006 r.

2. Do żołnierzy, o których mowa w ust. 1, po dniu 1 stycznia 2007 r. przepis art. 176 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 178. 1. Żołnierze zawodowi, którzy nie zostali wyznaczeni z dniem 1 lipca 2004 r. na stanowiska służbowe, do czasu objęcia stanowiska służbowego, oraz żołnierze pozostający w tym dniu w dyspozycji właściwego organu, w rezerwie kadrowej i w stanie nieczynnym z prawem do uposażenia, otrzymują od tego dnia uposażenie zasadnicze, wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne za miesiąc czerwiec 2004 r., zwaloryzowane średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej ustalonym w ustawie budżetowej na dany rok.

2. Żołnierzom zawodowym, którzy od dnia 1 lipca 2004 r. po raz pierwszy objęli stanowiska służbowe na zasadach określonych w niniejszej ustawie, których uposażenie zasadnicze, wraz z dodatkami o charakterze stałym, za miesiąc lipiec 2004 r., ustalone według zasad określonych w niniejszej ustawie, będzie niższe od uposażenia otrzymanego za miesiąc czerwiec 2004 r., zwaloryzowanego wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej ustalonym w ustawie budżetowej na 2004 r., do czasu uzyskania wyższego uposażenia na tym stanowisku wypłaca się dodatek wyrównawczy w wysokości różnicy między porównywanymi uposażeniami.

Art. 179. 1. Żołnierzom zawodowym posiadającym stopnie wojskowe starszego plutonowego (starszego bosmanmata), sierżanta sztabowego (bosmana sztabowego), starszego sierżanta sztabowego (starszego bosmana sztabowego), młodszego chorążego sztabowego (młodszego chorążego sztabowego marynarki) i chorążego sztabowego (chorążego sztabowego marynarki), jeżeli nie zostali mianowani na wyższy stopień wojskowy, zachowuje się posiadane stopnie dożywotnio.

2. Przepisy art. 176 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 180. 1. Żołnierze rezerwy wchodzący w skład korpusu chorążych z mocy prawa wchodzą w skład korpusu podoficerów. Z dniem 1 lipca 2004 r. chorążych rezerwy można wyznaczać na stanowiska służbowe przewidziane w etatach jednostek wojskowych dla podoficerów, a w przypadkach uzasadnionych potrzebami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na stanowiska przewidziane dla oficerów młodszych.

2. Żołnierzom rezerwy posiadającym stopnie wojskowe starszego plutonowego (starszego bosmanmata), sierżanta sztabowego (bosmana sztabowego),

starszego sierżanta sztabowego (starszego bosmana sztabowego), młodszego chorążego sztabowego (młodszego chorążego sztabowego marynarki) i chorążego sztabowego (chorążego sztabowego marynarki), jeżeli nie zostali mianowani na wyższy stopień wojskowy, zachowuje się posiadane stopnie dożywotnio.

3. W przypadku powołania żołnierzy rezerwy, o których mowa w ust. 2, do czynnej służby wojskowej występują oni w oznaczeniu następującego stopnia wojskowego i są traktowani jak żołnierze posiadający taki stopień w zakresie wszelkich uprawnień i obowiązków:

- 1) starszy plutonowy (bosman sztabowy) — plutonowego (bosmanmata);
- 2) sierżant sztabowy (bosman sztabowy) i starszy sierżant sztabowy (starszy bosman sztabowy) — starszego sierżanta (starszego bosmana);
- 3) młodszy chorąży sztabowy (młodszy chorąży sztabowy marynarki) i chorąży sztabowy (chorąży sztabowy marynarki) — starszego chorążego (starszego chorążego marynarki).

Art. 181. Żołnierze zawodowi, którzy w dniu 30 czerwca 2004 r. korzystali z uprawnień do dodatkowej powierzchni mieszkalnej osobnej kwatery stałej z tytułu zajmowanego stanowiska służbowego lub posiadanego stopnia wojskowego, zachowują prawo do tej powierzchni i innych świadczeń przysługujących z tego tytułu bezterminowo.

Art. 182. Żołnierze odbywający na podstawie ustawy, o której mowa w art. 158, zasadniczą służbę wojskową lub nadterminową zasadniczą służbę wojskową, mianowani przed dniem 1 lipca 2004 r. na stopień wojskowy starszego szeregowego (starszego marynarza) lub stopień wojskowy w korpusie podoficerów oraz wyznaczeni przed tym dniem na stanowiska służbowe przewidziane dla starszych szeregowych (starszych marynarzy) lub podoficerów, nadal odbywają służbę w posiadanych stopniach wojskowych i na zajmowanych stanowiskach.

Art. 183. Żołnierze zwolnieni z zawodowej służby wojskowej przed dniem 1 lipca 2004 r., którym na podstawie ustawy, o której mowa w art. 189, przysługiwało prawo do pomocy w zakresie przekwalifikowania, doradztwa zawodowego lub pośrednictwa pracy realizowanego przez wyspecjalizowane organy, korzystają z pomocy określonej w art. 120 w okresie do dnia 31 grudnia 2005 r.

Art. 184. Do zawodowej służby wojskowej w okresie do dnia 31 grudnia 2010 r. może być powołany w korpusie:

- 1) oficerów zawodowych — żołnierz rezerwy posiadający tytuł zawodowy magistra (równorzędny), który odbył szkolenie wojskowe i zdał egzamin na oficera, jeżeli posiada kwalifikacje przydatne w korpusie oficerów zawodowych, po mianowaniu na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki);

- 2) podoficerów zawodowych — podoficer nadterminowej zasadniczej służby wojskowej posiadający świadectwo dojrzałości, jeżeli posiada kwalifikacje przydatne w korpusie podoficerów zawodowych.

Art. 185. Żołnierzom pełniącym zawodową służbę wojskową oraz żołnierzom odbywającym nadterminową zasadniczą służbę wojskową w 2004 r. wypłaca się, ze środków przeznaczonych na uposażenia, nagrodę roczną w wysokości, na warunkach i w trybie określonych w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 20 lipca 2000 r. w sprawie nagród rocznych, nagród pieniężnych w formie wyróżnienia oraz zapomóg dla żołnierzy (Dz. U. Nr 65, poz. 770 oraz z 2002 r. Nr 134, poz. 1131).

Art. 186. Dla celów ustalania przeciętnego uposażenia, o którym mowa w art. 71 ust. 2, przyjmuje się również uposażenia żołnierzy, którzy w dniu 1 lipca 2004 r. odbywają nadterminową zasadniczą służbę wojskową.

Art. 187. W razie uchylecia prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, wymierzonej przed dniem 1 lipca 2004 r., ukaranemu żołnierzowi wypłaca się utraconą wskutek kary dyscyplinarnej część uposażenia należnego na wyższym stanowisku, według stawek obowiązujących w dniu uprawomocnienia się orzeczenia, wraz z odsetkami ustawowymi.

Art. 188. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55, Nr 106, poz. 678, Nr 107, poz. 688, Nr 117, poz. 753, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 162, poz. 1117, z 1999 r. Nr 1, poz. 7, z 2001 r. Nr 85, poz. 925, i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 141, poz. 1184, Nr 200, poz. 1687 i Nr 240, poz. 2052 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693, Nr 153, poz. 1271, Nr 166, poz. 1363 i Nr 200, poz. 1679 oraz z 2003 r. Nr 166, poz. 1609), które w niniejszej ustawie zostały uchylone lub zmienione, pozostają w mocy do czasu zastąpienia ich przepisami wydanymi na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż do dnia 30 czerwca 2005 r.

Art. 189. Traci moc ustawa z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55, Nr 106, poz. 678, Nr 107, poz. 688, Nr 117, poz. 753, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 162, poz. 1117, z 1999 r. Nr 1, poz. 7, z 2001 r. Nr 85, poz. 925 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 141, poz. 1184, Nr 200, poz. 1687 i Nr 240, poz. 2052 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391).

Art. 190. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2004 r., z wyjątkiem art. 4 ust. 4—6, art. 78 ust. 4, art. 170 ust. 3, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.